

Fəsil 9 Məsləhətləşmə prosesi

MÜNDƏRİCAT

9	MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ PROSESİ.....	9-1
9.1	Giriş	9-1
9.2	Əvvəlki və Mövcud Maraqlı Tərəflərin Cəlb edilməsi.....	9-1
9.3	İctimai Məsləhətləşmə və İnformasiyanın Təqdim Olunması Planı	9-1
9.4	Maraqlı Tərəflərin Təyin Edilməsi.....	9-2
9.4.1	Milli və Yerli Hökumət Orqanları	9-3
9.4.2	Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar	9-4
9.4.3	Beynəlxalq və Milli QHT-ləri	9-5
9.4.4	Elmi Cəmiyyətlər	9-6
9.4.5	Kütləvi İnformasiya Vasitələri	9-6
9.4.6	Diplomatik nümayəndəliklər və beynəlxalq təşkilatlar	9-6
9.4.7	CQBKG Layihəsinin Tərəfdaşları	9-6
9.4.8	BP şirkətinin işçiləri	9-6
9.5	ƏMSSTQ İşlərinin Həcmi barədə Məlumat Verilməsi ilə bağlı Məsləhətləşmələr	9-6
9.5.1	Giriş	9-6
9.5.2	Milli və Yerli Hökumət Orqanları	9-7
9.5.3	Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar	9-7
9.5.4	QHT-ləri və Elmi Dairələr	9-10
9.5.5	Mümkün kumulyativ layihələr barədə məsləhətləşmə	9-11
9.6	Məsləhətləşmələrin Nəticələri	9-11
9.6.1	Milli regional və yerli hökumət orqanları	9-11
9.6.2	QHT-lər və Elmi Dairələr	9-12
9.6.3	Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar	9-12
9.7	ƏMSSTQ Hesabatının Layihəsi barədə Məsləhətləşmələr	9-22
9.7.1	İnformasiyanın Təqdim Olunması	9-23
9.7.2	İnformasiyanın Təqdim Olunması barədə Elanlar	9-24
9.7.3	Əks Əlaqə Mexanizmləri	9-24
9.7.4	İnformasiyanın Təqdim Olunması barədə Məsləhətləşmələr - İctimai İclaslar.....	9-25
9.8	Məsləhətləşmənin Nəticələrinin İzlənməsi	9-26
9.9	ƏMSSTQ-dən sonrakı Məsləhətləşmələr və Maraqlı Tərəflərin Cəlbi.....	9-26

Cədvəllər

Cədvəl 9-1: Yerli Hökumət Orqanlarının Strukturu	9-4
Cədvəl 9-2: Milli Hökuməti və hökumət orqanlarını təmsil edən Maraqlı Tərəflərin qaldırdığı problemlərin və təsir məsələlərinin xülasəsi	9-11
Cədvəl 9-3: QHT-ləri və Elmi Cəmiyyətlər tərəfindən qaldırılmış problemlərin və təsir məsələlərin xülasəsi	9-12
Cədvəl 9-4: LTMQİc-lar tərəfindən qaldırılmış problemlərin və təsir məsələlərinin xülasəsi	9-14
Cədvəl 9-5: CQBKG Layihəsinin gözlənilən müsbət və mənfi nəticələri.....	9-20
Cədvəl 9-6: Yaxınlıqda çalışan tikinti işçilərinin fəaliyyətinin müsbət və mənfi cəhətləri.....	9-21
Cədvəl 9-7: ƏMSSTQ dair İnformasiyanın təqdim olunması üzrə Elanlar	9-24
Cədvəl 9-8: ƏMSSTQ-nə dair İnformasiyanın Təqdim olunması İclasları	9-25

Şəkillər

Şəkil 9-1: CQBKG Fəaliyyətlərinin yerli sakinlər tərəfindən dəstəklənməsi	9-20
Şəkil 9-2: Tikintinin əsas üstünlükləri.....	9-20
Şəkil 9-3: CQBKG fəaliyyətləri ilə əlaqədar narahatlıqlar	9-21
Şəkil 9-4: Yaxınlıqda çalışan tikinti işçilərinin fəaliyyəti ilə bağlı narahatlıqlar	9-21
Şəkil 9-5: ƏMSSTQ üzrə İnformasiyanın təqdim olunmasına dair İctimai İclas (Gəncə).....	9-25

Fotoşəkillər

Fotoşəkil 9-1: Şəmkirdə LTMQİc ilə məsləhətləşmə iclası	9-5
---	-----

9 MƏSLƏHƏTLƏŞMƏ PROSESİ

9.1 Giriş

İnformasiyanın təqdim olunması və bunun ardınca maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələrin aparılması ƏMSSTQ prosesində adi bir qaydaya çevrilmişdir. Maraqlı tərəflər, maraqları nəzərdə tutulan layihənin təsirinə məruz qala bilən və təsdiqlənmə prosesindən əvvəl və təsdiqlənmə prosesi ərzində layihənin həyata keçirilmə yer(lər)i, tikintisi və istismarı ilə bağlı qərarların qəbul edilməsinə təsir göstərmək iqtidarına malik ola bilən ayrı-ayrı şəxslər, qruplar və ya təşkilatlar hesab edilə bilər. İnformasiyanın təqdim olunması və məsləhətləşmələr ƏMSSTQ prosesinin davam etmə müddəti boyunca və əksər hallarda, layihənin təsdiqlənmədən sonrakı tikinti və istismar mərhələləri ərzində tələb olunur.

Bu fəslə CQBKG Layihəsi üzrə ƏMSSTQ üçün həyata keçirilmiş maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələrin təqdimatı (daha doğrusu, informasiyanın açıqlanması və məsləhətləşmə fəaliyyətləri) daxildir. ƏMSSTQ üzrə məsləhətləşmə fəaliyyətləri ƏMSSTQ prosesinin başlanğıcında hazırlanmış İctimai Məsləhətləşmə və İnformasiyanın Təqdim Olunması Planına (İMITOP) müvafiq olaraq keçirilmişdir (Bölmə 9.3-ə baxın).

Şəkil 3-1 maraqlı tərəflər və ƏMSSTQ prosesi arasında müxtəlif qarşılıqlı əlaqələrin baş verdiyi mərhələləri göstərir. Nəzərəcarpacaq sayda müxtəlif maraqlı tərəflər mövcud olduğu üçün (Bölmə 9.4-ə baxın), cəlb olunmuş maraqlı tərəflərin sayı və daxil olan məlumatların həcmi ƏMSSTQ mərhələsinin/fəaliyyətinin növünə görə fərqlənir. Bununla belə, məsləhətləşmələrin əksəriyyəti ƏMSSTQ-nin ilkin və açıqlanma mərhələləri ərzində keçirilir.

9.2 Əvvəlki və Mövcud Maraqlı Tərəflərin Cəlb edilməsi

BP şirkəti Azərbaycanda 1990-cı ilin ortalarından fəaliyyət göstərir və bu müddət ərzində əsas maraqlı tərəflərlə sıx münasibətlər qurmuşdur. ƏMSSTQ ilə əlaqədar maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr QİBK, BTC və CQBK boru kəmərlərinin (və əlaqədar obyektlərin), Səngəçal Terminalının tikintisi və Xəzər dənizində kəşfiyyat və hasilat fəaliyyətləri üçün keçirilmişdir.

Bu boru kəmərləri üçün ƏMSSTQ tətbiqi zamanı, maraqlı tərəflərlə hərtərəfli məsləhətləşmə proqramlarına digərləri ilə yanaşı milli və yerli hökumət orqanları, QHT-ları və boru kəməri marşrutları boyunca yerləşən icmalar cəlb edilmişdir. CQBKG maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə proqramı QİBK, BTC/CQBK və QİBK-CM layihələrindən əldə edilmiş təcrübə; və cari BTC əməliyyatları ilə əsas maraqlı tərəflər arasında əvvəlcədən mövcud olan münasibətlər əsasında hazırlanmışdır.

CQBKG Layihəsi üçün ƏMSSTQ işinə 2010-cu ilin 4-cü rübündə başlanmışdır. İlkin İMITOP-nın layihəsi 2011-ci ildə hazırlanmış və 2012-ci ilin 1-ci rübündə daha da inkişaf etdirilmişdir. 2012-ci ilin 1-ci rübündə keçirilmiş və İMITOP-na əsaslanmış təfərrüatlı ƏMSSTQ məsləhətləşmələri CQBKG üzrə ƏMSSTQ işlərinin həcmi barədə məlumat vermişdir. Əsas diqqəti qaralama ƏMSSTQ hesabatının ictimaiyyətə açıqlanmasına yönəldən məsləhətləşmələr 2013-cü ildə davam etmişdir. İnformasiyanın təqdim olunması ilə əlaqədar bu məsləhətləşmələrdən yekun ƏMSSTQ hesabatının hazırlanmasına yardım məqsədi ilə istifadə olunmuşdur.

9.3 İctimai Məsləhətləşmə və İnformasiyanın Təqdim Olunması Planı

Fəsil 6-da (Siyasət, hüquq və inzibati baza) təqdim olunmuş Tranzit Əraziyə Malik Ölkənin Hökuməti ilə Sazişin (TƏMÖHS) tələblərinə müvafiq olaraq, CQBKG Layihəsi üzrə İMITOP-nın strukturu və məzmunu aşağıdakılara uyğun şəkildə işlənilib hazırlanmışdır:

- Təbii qaz sənayesində uyğun layihələrə tətbiq olunan beynəlxalq norma və standartlar
- “Ekoloji və Sosial Risklərin və Təsirlərin Qiymətləndirilməsi və İdarə Olunması”¹ üzrə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının İcra Standartı 1 (və onu müşayiət edən Göstəriş Qeydləri) misalında Dünya Bankı Qrupunun ƏMSSTQ üzrə məsləhətləşmələrlə bağlı norma və standartları
- “Müəyyən İctimai və Özəl Layihələrin Ətraf Mühitə Təsirlərinin Qiymətləndirilməsi” üzrə Avropa Birliyinin 85/337/EC sayılı Fərmanı (düzəlişlərlə)
- Ətraf mühitə təsirlərin qiymətləndirilməsinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı Azərbaycan qanunvericiliyi və ictimai məsləhətləşmə və informasiyanın təqdimatı üzrə nəzərdə tutulmuş tələblər.

Bundan əlavə, İMİTOP BP şirkətinin ƏMSSTQ ilə əlaqədar məsləhətləşmələrin keçirilməsinə dair normaları və tövsiyələrinə uyğunlaşdırılır.

İMİTOP-da məsləhətlərin alınacağı müxtəlif maraqlı tərəflər və yerinə yetiriləcək məsləhətləşmə fəaliyyətləri təqdim olunur, sonra onlar ƏMSSTQ prosesinin əsas mərhələləri ilə əlaqələndirilir. İMİTOP aşağıdakıların təmininə yardım məqsədi güdür:

- Maraqlı tərəflərə münasib məlumatların vaxtında təqdim edilməsi
- Maraqlı tərəflərə öz fikirlərini və problemlərini bildirmək üçün lazımi imkanın verilməsi
- Bu fikirlərin və problemlərin ƏMSSTQ işinin müəyyən edilməsində və layihə ilə əlaqədar qərarın qəbul edilməsində nəzərə alınması.

İMİTOP ƏMSSTQ işləri gedişində istifadə olunmaq üçün uyğun, işçi və “canlı” sənəd kimi işlənilib hazırlanmışdır, eyni zamanda TƏMÖHS tələblərinə riayət olunur.

Digər əsas ƏMSSTQ fəaliyyətlərinin başlanmasından əvvəl, ilk növbədə İMİTOP-nın layihə variantı hazırlanmış və ondan ƏMSSTQ işlərinin həcmi barədə əlavə məlumatın verilməsi məqsədi daşıyan məsləhətləşmələr üçün əsas kimi istifadə olunmuşdur. Sonradan, ƏMSSTQ-nin gedişi ilə baş verən dəyişikliklərin tələbinə uyğun olaraq ilkin İMİTOP-na dəyişiklik və düzəlişlər edilmişdir. İMİTOP-in mövcud variantının surəti Əlavə C-də verilir.

9.4 Maraqlı Tərəflərin Təyin Edilməsi

Bakıda Maraqlı tərəflərin təyini üzrə seminar CQBKG Layihəsinin rəhbər işçilərinin və BP şirkətinin Azərbaycandakı nümayəndələrinin iştirakı ilə 14 oktyabr 2010-cu il tarixində keçirilmişdir. Seminarın məqsədi əsas maraqlı tərəfləri, o cümlədən, sosial şəraiti ağır olan qrupları, əsas problemləri, maraqlı tərəflərlə keçmiş və mövcud münasibətləri və BTC/CQBK layihələrindən və BP şirkətinin Azərbaycandakı mövcud əməliyyatlarından əldə edilmiş təcrübələri müəyyən etməkdən ibarət olmuşdur. Seminar iştirakçıları, həmçinin ilkin məsləhətləşmə strategiyasını və qrafikini işləyib hazırlamış və məsləhətləşmə fəaliyyətləri üzrə rolları və cavabdehlikləri müəyyən etmişlər.

Bu iş əsasında aparıcı maraqlı qrupların siyahısı hazırlanmışdır:

- Milli və yerli hökumət orqanları

¹ Bundan əlavə, BMK (Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası) (2006) “Təcrübə Dərsləri: Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) Boru Kəməri Layihəsi”, Nömrə 2. Vaşinqton, DC (Kolumbiya Dairəsi): BMK sənədindəki tövsiyələr nəzərə alınmışdır. Eləcə də, arxiv sənədi olmasına baxmayaraq, BMK-nin “İctimai Məsləhətləşmə və İnformasiyanın Təqdim Olunması Planının Hazırlanması üzrə Təlimatı”, Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi Proseduru üzrə Təlimat F sənədi də nəzərə alınmışdır.

- Layihənin təsirinə məruz qalan icmalar (LTMQİC), xüsusən də, tam və ya qismən CQBKG Layihəsinin tərkib hissələrindən (məsələn boru kəməri və giriş yolu) təyin edilmiş məsafədə yerləşən yaşayış məskənləri
- Beynəlxalq və milli QHT-lar
- Elmi cəmiyyətlər
- Kütləvi informasiya vasitələri (mətbuat, radio və televiziya)
- Diplomatik nümayəndəliklər və beynəlxalq təşkilatlar
- CQBKG Layihəsi tərəfdaşları
- BP şirkətinin işçiləri.

9.4.1 Milli və Yerli Hökumət Orqanları

Aşağıdakı cədvəldə milli hökumət orqanlarına aid aparıcı maraqlı tərəflər göstərilir. Onlar ƏMSSTQ hesabatının təsdiqlənməsi prosesində müvafiq rolu olan orqanlara (əsas maraqlı tərəflər) və CQBKG Layihəsində marağı qəbul edilmiş orqanlara (ikinci dərəcəli maraqlı tərəflər) bölünür. Aşağıdakı cədvəldə siyahısı verilmiş hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər İMİTOP C Əlavəsində qeyd edildiyi kimi, məsləhətləşmə üçün nəzərdə tutulur.

1.Əsas (təsdiqləmə)	2012-ci ilin fevralında məsləhətləşmələrin aparıldığı hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN), Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi üzrə aparıcı dövlət təşkilatı. ETSN-nin Dövlət Ekoloji Ekspertiza İdarəsi (DEEİ) yeni layihələrin ekoloji aspektlərinin nəzərdən keçirilməsinə və ekoloji sahədə icazələrin verilməsinə cavabdehlik daşıyır. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ); Əraziyə Malik Ölkə Hökumətinin CQBKG Layihəsi üzrə Təmsilçisi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi (MTN), Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu (AEİ)
2. İkinci Dərəcəli (məsləhətləşmə)	ƏMSSTQ üçün məlumatları/rəyləri təmin edə bilən hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər Fövqəladə Hallar, Səhiyyə, Milli Müdafiə, Milli Təhlükəsizlik, Nəqliyyat, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları, Kənd Təsərrüfatı, Təhsil Nazirlikləri. Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə, Dövlət Statistika Komitələri. Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti (XDMX); İxrac Boru Kəmərlərinin Təhlükəsizliyi İdarəsi (İBKTİ).
3. Digərləri (məlumat)	ƏMSSTQ barədə məlumatla təchiz ediləcək hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər Milli Məclis (parlament) İqtisadi İnkişaf, Daxili İşlər, Sənaye və Energetika, Ədliyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirlikləri Dövlət Sərhəd Xidməti, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Dövlət Dəniz Administrasiyası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi

Yerli hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər ərazilərində CQBKG Layihəsi ilə əlaqədar fəaliyyətlərin həyata keçiriləcəyi rayonlarda, bələdiyyələrdə və muxtar vilayətlərdə təyin olunmuş rəsmi şəxslər və seçilmiş nümayəndələrdir. Cari regional və yerli hökumət orqanlarının strukturu Cədvəl 9-1-də göstərilir.

Cədvəl 9-1: Yerli Hökumət Orqanlarının Strukturu

Dövlət İdarəsi	Seçilmiş Nümayəndələr	Təyin Olunmuş Nümayəndələr
Regional/rayon	Bələdiyyə (şəhər) başçısı	İcra Hakimiyyəti
	<i>Bələdiyyə</i>	(İcra Komitəsi) Rayon İcra Komitəsinin Başçısı
Kənd	Kənd bələdiyyəsinin sədri	İcra Komitəsi Kənd İcra Nümayəndəsi

Müəyyən edilmiş LTMQİC-ların bütün bələdiyyələri və LTMQİC-ların yerləşdiyi rayonlar yerli hökumət orqanlarına aid maraqlı tərəflər hesab olunur.

9.4.2 Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar

Nəzərdə tutulan CQBKG boru kəməri marşrutu boyunca yerləşən müxtəlif ölçülü yüz on altı şəhər və kənd LTMQİC-lar kimi müəyyən edilmişdir². LTMQİC (BTC/CQBK Layihələri üçün istifadə olunmuş parametrlərlə bağlı ən son məlumata əsaslanaraq) aşağıdakı sərhədlər daxilində yerləşən və ya aşağıdakı sərhəd daxilində ən azı bir məskunlaşmış tikilisi olan məskunlaşmış ərazi kimi təyin edilir:

- Boru kəməri (o cümlədən bağlayıcı sürgülər və ərsin stansiyası): mərkəz xəttin hər iki tərəfində 2 km-lik məsafə, ümumilikdə eni 4 km-ə bərabər zona
- Tikinti düşərgələri: obyektin mərkəz nöqtəsində yerləşən, 5km 'radiusa' bərabər ərazi
- Boru yığma sahələri və anbar meydançaları: istehsalat sahəsinin mərkəz nöqtəsində yerləşən, 2km 'radiusa' bərabər ərazi
- Giriş yolları (yeni, bərpa edilmiş və müvəqqəti və ya daimi olmasından asılı olmayaraq): mərkəz xəttin hər iki tərəfində 300 m-li məsafə, ümumilikdə eni 600 m-ə bərabər zona.

LTMQİC-n aşkar edilməsində iki yaxınlaşma üsulundan istifadə edilmişdir. Birincisi, yuxarıda siyahısı verilmiş sərhəd meyarının tətbiqi. İkincisi, yuxarıdakı sərhədlər xaricində, lakin yaxınlıqda yerləşən qəsəbələrin nəzərə alınması. Hər bir belə qəsəbə aşağıdakı amillərin nəzərə alınması ilə, onun xüsusiyyətlərinin konkret təhlili əsasında müəyyən edilmişdir:

- Yuxarıda müəyyən edilmiş sərhədlərdən biri daxilində yerləşən, sakinlərə məxsus olan və sakinlərin istifadə etdikləri şəxsi torpaq sahələrinin sayı və onların ümumi sahəsi
- Yuxarıda müəyyən edilmiş sərhədlərdən biri daxilində yerləşən icma torpağının və ya icma torpağı kimi istifadə olunan dövlətə məxsus torpağın ümumi sahəsi (belə istifadəyə dövlət və icma arasında hüquqi və ya öhdəliksiz müqavilə əsasında icazə verilib-verilməməsindən asılı olmayaraq)
- ƏMSSTQ üzrə işçi qrupunun, əvvəlki təcrübəyə və mövcud məlumatlara əsaslanaraq, icmanın təsirə məruz qalma ehtimalının mövcudluğu barədə qərarı.

² Cəmi may 2013-cü il tarixinə düzgündür. Boru kəməri düşərgələrinin müəyyən olunması və boru boşaltma və saxlama yerlərinin müəyyənləşdirilməsi nəticəsində layihənin açıqlanma mərhələsində əlavə on altı LTMQİC-lar əlavə olunmuşdur.

Bu iş BP sosial və torpaq məsələləri üzrə mütəxəssislərin yardımı ilə ƏMSSTQ qrupu tərəfindən yerinə yetirilmişdir və hər bir konkret halın nəticəsi kimi təyin edilmiş sərhədlərdən kənarda yerləşən qəsəbələrin LTMQİC kimi qəbul edilməsinə dair qərar qəbul edildi.

ƏMSSTQ sənədinin açıqlanması dövründə boru kəmərinin tikinti düşərgəsinin yerlərini və boru anbarı və yükboşaltma yerlərini nəzərə almaq üçün LTMQİC-in siyahısı yenilənmişdir.

Fotoşəkil 9-1: Şəmkirdə LTMQİC ilə məsləhətləşmə iclası

Mövcud LTMQİC-ların siyahısı (may 2013-cü il tarixinə) İMİTOP-da (Əlavə C1) təmin edilir. Tikinti düşərgələrinin, boru anbarı meydançasının və bütün giriş yollarının son yerləşmə sahəsi təsdiqlənən kimi bu siyahıya daha ətraflı yenidən baxılacaq və düzəlişlər ediləcək.

LTMQİC-larla məsləhətləşmə ƏMSSTQ prosesinin başlıca xüsusiyyətidir və LTMQİC-larla əlaqə ƏMSSTQ-dən sonra, Layihənin tikintisi və icrası ərzində davam edəcək (Fotoşəkil 9-1).

9.4.3 *Beynəlxalq və Milli QHT-ləri*

Beynəlxalq və milli QHT-ləri maraq doğuran əsas məsələlər barədə bilikləri və fikirləri ilə və/yaxud bəzi LTMQİC-larla sıx əlaqələri sayəsində ƏMSSTQ prosesinə xeyli əmək sərf etmişlər. Bundan əvvəl audit və monitoring proqramlarında iştirak etmiş və BP şirkətinin Azərbaycandakı fəaliyyətlərinə böyük maraq göstərmiş QHT-ləri, Azərbaycandakı geniş QHT birliyi ilə birlikdə əsas maraqlı tərəflər hesab olunur. BP Azərbaycan şirkəti əvvəllər BP fəaliyyətlərinə cəlb olunmuş və ya hazırda cəlb olunan və bu fəaliyyətlərlə maraqlanan QHT-ləri və onların maraq dairəsi (dairələri) barədə məlumat bazasını qoruyub saxlayır.

BTC/CQBK layihələrinə fəal şəkildə cəlb edilmiş QHT-lərin siyahısı İMİTOP-na Əlavə A-da verilir.

Mövcud daxili QHT məlumat bazalarından və/yaxud QHT şəbəkələrindən və əməkdaşlıqlarından bu maraqlı qrupun Layihə üzrə məsləhətləşməyə cəlb olunması üçün tələblərə müvafiq qaydada istifadə olunmuşdur.

9.4.4 Elmi Cəmiyyətlər

BP şirkəti Azərbaycandakı elmi cəmiyyətlərin üzvləri ilə uzunmüddətli münasibətlər qurmuşdur. Hesab edilir ki, elmi cəmiyyətlər CQBKG Layihəsində iştirak etməlidirlər, belə ki, bu dairələrin üzvləri öz sahələrində mütəxəssisdirlər və ƏMSSTQ Hesabatının hazırlanmasına yardım edə bilirlər. Həmçinin, onlar ƏMSSTQ hesabatının nəzərdən keçirilməsi prosesində və onun təsdiqlənməsi barədə qərarın qəbul edilməsində tənzimləyici dövlət orqanlarına tövsiyələri və məsləhətləri ilə yardım göstərilir və ümumilikdə ƏMSSTQ prosesinə faydalı ola bilirlər.

Bu cəmiyyətlərin Layihə üzrə aparıcı mütəxəssisləri Milli Elmlər Akademiyasının üzvləri, o cümlədən Arxeologiya və Etnoqrafiya, Botanika, Zoologiya, Geologiya və Coğrafiya İnstitutlarının əməkdaşlarıdır.

Azərbaycandakı elm və təhsil cəmiyyətlərini CQBKG Layihəsi üzrə məsləhətləşmələrə cəlb etmək üçün bu maraqlı qruplarla mövcud olan münasibətlərdən istifadə olunmuşdur.

9.4.5 Kütləvi İnformasiya Vasitələri

BP şirkəti, özünün Azərbaycandakı fəaliyyətləri ilə əlaqədar müntəzəm keçirdiyi brifinqlərdə və yeni informasiyanın təqdimatında iştirak edən kütləvi-informasiya vasitələri ilə münasibətlər qurmuşdur. CQBKG Layihəsi barədə məlumatlar bu mövcud kanallar vasitəsilə təmin ediləcək.

Kütləvi-informasiya vasitələri ƏMSSTQ ilə bağlı məlumatın açıqlanması prosesinə cəlb olunacaq, belə ki, müxtəlif informasiya agentlikləri CQBKG Layihəsi barədə məlumatın açıqlanmasının və müxtəlif maraqlı tərəflərə yönəldilmiş əsas məsləhətləşmə fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsinin aparıcı vasitələrindən biridir.

9.4.6 Diplomatik nümayəndəliklər və beynəlxalq təşkilatlar

Bakıdakı diplomatik nümayəndəliklər, o cümlədən xarici səfirliklər və beynəlxalq maliyyə müəssisələri (məsələn Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı) kimi beynəlxalq təşkilatlar Layihənin maraqlı tərəfləri hesab olunurlar və bu Layihəyə mövcud əməliyyatlarla əlaqədar Azərbaycanda davam edən əməkdaşlıq fəaliyyətlərinin iştirakçısı kimi cəlb olunacaqlar (yüksək səviyyəli məlumatın təmini ilə).

9.4.7 CQBKG Layihəsinin Tərəfdaşları

CQBKG Layihəsinin tərəfdaşları həm də CQBKG Layihəsində maraqlı tərəflərdir və onlar Layihənin gedişi barədə, əsasən tərəfdaşların rüblük keçirilən iclasları vasitəsilə vaxtaşırı məlumatlandırılacaqlar və məsləhətləşmə aparılacaq.

9.4.8 BP şirkətinin işçiləri

BP əməkdaşları CQBKG Layihəsində maraqlı tərəflərdir və onlar Layihənin gedişi barədə vaxtaşırı məlumatlandırılacaqlar.

9.5 ƏMSSTQ İşlərinin Həcmi barədə Məlumat Verilməsi ilə bağlı Məsləhətləşmələr

9.5.1 Giriş

Bu məsləhətləşmələrə aşağıdakılar cəlb olunmuşdur:

- Milli və yerli hökumət orqanları
- LTMQİc-lar
- Beynəlxalq və milli QHT-ları
- Elmi dairələr.

QHT-ləri və elmi dairələrlə birlikdə məsləhətləşmələr 23 fevral 2012-ci il tarixində Bakıda keçirilmiş iclasda aparılmışdır.

9.5.2 Milli və Yerli Hökumət Orqanları

9.5.2.1 Milli hökumət orqanları

Milli hökumət orqanlarına "təsdiqləmə" səlahiyyəti olan və CQBKG Layihəsində və onun potensial təsirlərində qanuni marağı olan qurumlar daxildir. Ümumilikdə, ETSN, ARDNŞ, MTN və AEİ ilə (son iki təşkilatla birgə iclas) üç "üzbəüz" görüş keçirilmişdir. Bu iclaslarda BP nümayəndəsi CQBKG üzrə protokolları aparmış və qaldırılmış məsələlər qeydə alınmışdır.

9.5.2.2 Yerli hökumət orqanları

BP şirkəti yerli hökumət orqanları ilə layihə ilə əlaqədar brifinq keçirmiş və əsas məsələlər barədə müzakirələr aparmışdır. Bundan əlavə, hər rayonda LTMQİc rəhbərləri və İcra Komitələri³ ilə, LTMQİc ilə məsləhətləşmələrin ilkin başlanğıcı kimi, xəbərdarlıq iclasları (aşağıda, Bölmə 9.5.3.4-ə baxın) keçirilmiş və layihə ilə əlaqədar qaldırılmış hər hansı məsələlər barədə yenidən müzakirələr aparılmışdır.

9.5.3 Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar

9.5.3.1 LTMQİc ilə məsləhətləşmələr üzrə strategiya

Əvvəlki boru kəməri layihələrinə aid ƏMSSTQ-lərə müvafiq olaraq, 100 LTMQİc insanın hər birində məsləhətləşmələrin keçirilməsi qərara alınmışdı.

İki prinsipdən istifadə olunmuşdur:

- Bütün LTMQİc-ların əsas nümayəndələri ilə məsləhətləşmə iclasları (hər LTMQİc-dən təxminən 5 nəfər, o cümlədən yaşayış məntəqəsinin seçilmiş və/və ya hökumət tərəfindən təyin olunmuş rəhbəri)
- CQBKG Layihəsi barədə fikirləri, rəyləri və problemləri qeydə almaq üçün, 1204 təsərrüfatda aparılmış tədqiqat yolu ilə LTMQİc sakinlərinin adi nümayəndələri ilə müsahibələr.

Ev təsərrüfatlarının tədqiqi bir çox rəsmi və ya ictimai iclaslarda bəzən təmsil olunmayan LTMQİc sakinlərinin (buraya qadınlar, şikəst/xroniki xəstə və işsiz insanlar aid ola bilər) fikirlərinin də əldə olunmasını təmin etmək məqsədi ilə istifadə olunmuşdur.

9.5.3.2 LTMQİc nümayəndələri

LTMQİc-ların sayına görə və onların coğrafi baxımdan yayılmasına görə, məsləhətləşmələr yalnız üç əsas fəaliyyətin həyata keçirilməsindən sonra aparılmışdır: LTMQİc-larla məsləhətləşmə mexanizminin hazırlanması; rayon və bələdiyyə orqanlarının xəbərdar edilməsi; və məlumatın ilkin açıqlanması.

Əvvəlki boru kəməri layihələrinə aid ƏMSSTQ-lərdə LTMQİc-ların qruplaşması mexanizmi uğurla həyata keçirilmişdi, odur ki, CQBKG Layihəsi üzrə ƏMSSTQ üçün də eyni prinsip seçilmişdir. LTMQİc-lar müəyyən edilən kimi qruplaşmanın yararlılığının müəyyən edilməsi istiqamətində diqqəti aşağıdakı məsələlərə yönəldilən təhlil aparılmışdır:

- Yerləşmə
- İstifadə olunan dil
- Əhalinin sayı
- Maddi-texniki təchizat meyarı.

³ Yerli dövlət orqanlarının başçıları

Bu amillərə əsaslanaraq, əksər LTMQİc-lar bir LTMQİc-da “mərkəzləşdirilməklə”, LTMQİc qruplarına bölünə bilər, bu şərtlə ki, belə mərkəzləşdirilmiş LTMQİc iclasın təşkil edilməsi üçün yararlı hesab edilsin və dəvət olunacaq bütün digər şəxslərin oraya gəlişi asan olsun. 50 LTMQİc-nın cəlb olunduğu iyirmi iki qruplaşdırılmış iclas keçirilmiş və yerdə qalan 50 LTMQİc ilə ayrıca iclaslar keçirilmişdir. Deməli, ümumilikdə 72 LTMQİc ilə məsləhətləşmə iclası keçirilmişdir.

LTMQİc-ların qruplaşdırılması başa çatdıran kimi, məsləhətləşmə mexanizminin seçilməsinə diqqət yönəldilmişdir. Üç variant nəzərə alınmışdır:

- Hər qrupda ictimai iclaslar
- əsas “yaşayış şəraiti/dolanışqı maraqlarını” (məsələn kənd təsərrüfatı ilə məşğul olma) və “sosial qrupları” (məsələn hər LTMQİc-dan olan qadınlar və sosial şəraiti ağır olan qruplar) təmsil edən məqsədyönlü qruplarla ictimai iclaslar
- Hər qruplaşdırılmış və ya qruplaşdırılmamış LTMQİc-dan seçilmiş nümayəndələrlə qapalı iclaslar.

Bu variantların üstünlükləri və zəif cəhətləri həm məsləhətləşmənin effektivliyi baxımından, həm də zaman/vəsait məhdudiyyətləri baxımından nəzərə alınmışdır. LTMQİc sakinlərini və onların mümkün maraq dairəsini lazımcıca təmsil edəcəyi hesab edilmiş əvvəlcədən seçilən və dəvət olunan şəxslərlə bir sıra qapalı (qeyri-ictimai) görüşlərin keçirilməsi barədə qərar qəbul edilmişdir.

Beləliklə, qərara alındı ki, hər LTMQİc bir LTMQİc rəhbəri və dörd-yeddi LTMQİc sakini tərəfindən təmsil olunmalıdır. Təvsiyə olunan LTMQİc sakinlərinə aşağıdakılar daxil olmuşdur:

- Məktəb direktoru və ya müəllimi
- Klinika/xəstəxana həkimi və ya tibb bacısı
- Fermer, mağaza sahibi, dülgər (və ya LTMQİc-nın yaşayış şəraiti/dolanışığıla bağlı əsas fəaliyyətini təmsil etməsi hesab olunan başqa sakin)
- 17-22 yaşlarında gənc (məsələn, məktəb/kollec tələbəsi)
- Qeydə alınmış əlil şəxs və ya xroniki xəstəliyə tutulmuş şəxs
- İcma təşkilatlarının və ya yerli cəmiyyətlərin rəhbər və ya uzunmüddətli üzvləri.

Sakinlərin bu “kateqoriyaları” ümumidir; bütün LTMQİc-larda bütün kateqoriyaları təmsil edə bilən sakinlərin ola bilməyəcəyi aşkar edildi. Bundan əlavə, belə qərara alınmışdır ki, LTMQİc sakinlərinin (siyahıdan götürülmüş) ən azı bir nəfəri qadın olmalıdır və hər bir LTMQİc-dan olan qadınların maksimum sayına heç bir hədd qoyulmamalıdır.

LTMQİc-nı ayrı-ayrı nümayəndələrinin seçilməsini ayrı-ayrı LTMQİc rəhbərlərinə həvalə etmək münasib hesab edilmişdir. Bununla belə, məsləhətləşmə iclaslarından qabaq, iclaslara dəvət etmək üçün müvafiq sakinləri seçmələrində yardım etmək məqsədi ilə təlimat sənədi hazırlanmış və xəbərdarlıq iclası ərzində hər bir LTMQİc rəhbərinə təqdim olunmuşdur. LTMQİc rəhbərləri ilə brifinq keçirilmiş və yerli hökumət orqanları ilə keçirilmiş bir sıra məsləhətləşməqabağı xəbərdarlıq iclaslarında onlara təlimat sənədi verilmişdir. Xəbərdarlıq iclaslarının xarakteri və rolu Bölmə 9.5.3.4-də müzakirə olunur.

Əvvəlki boru kəməri, xüsusən də BTC boru kəməri layihəsinə aid ƏMSSTQ-lərdən əldə edilmiş təcrübələrə əsaslanaraq, BP şirkətinin bütün iclaslarda fəal şəkildə təmsil olunmasına imkan yaratmaq üçün iclasların qrafikləri işlənib hazırlanmışdır. Bu səbəbdən, hər məsləhətləşmə iclasında BP şirkətinin sosial işçi qrupunun bir üzvü (İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçi (İƏMİ)) iştirak etmişdir. BP şirkətinin İƏMİləri LTMQİc ilə əlaqədar məsələlərdən xəbərdardır və, nəzərdə tutulan CQBKG Layihəsi təsdiqlənərsə, LTMQİc sakinlərinin öz icmalarında görüşəcəkləri/rastlaşacaqları BP şirkətinin ictimai “sifəti” olacaq.

Onların icaslarda iştirakı LTMQİC iştirakçılarının məlumatları/suallarının cavablarını hər hansı üçüncü tərəfdən deyil, birbaşa Layihənin təşəbbüskarından əldə etmək imkanına malik olmaları deməkdir.

9.5.3.3 *İnformasiyanın təqdim olunması*

İnformasiyanın təqdim olunmasının iki üsulundan istifadə olunmuşdur. Birincisi, Azərbaycan dilində ümumi təlimat hazırlanmışdır (İngilis dilindəki orijinal əsasında), burada, nəzərdə tutulan CQBKG Layihəsi və ƏMSSTQ prosesi barədə əsas təfərrüatlar (mətn və xəritələr) təqdim olunmuşdur. CQBKG Layihəsi ilə bağlı şərhlərin BP şirkətinə yalnız rəsmi məsləhətləşmə tədbirlərində deyil, istənilən vaxt təqdim olunmasına imkan yaratmaq üçün BP şirkətinin ünvanı və telefon nömrəsi təlimata daxil edilmişdir. Ümumilikdə təlimatların 45000 nüsxəsi məsləhətləşmələrdən əvvəl LTMQİC-lar arasında paylaşılmışdır. Bu miqdar (45000) ən azı iki ailədən birinin təlimatın surətini əldə etməsini təmin etmək məqsədi ilə hesablanmışdır. Bu təlimatlar yerli hökumət təşkilatları ilə xəbərdarlıq icaslari vasitəsilə yayıldı.

Xəbərdarlıq icaslarda LTMQİC nümayəndələrindən təlimatın nüsxələrini LTMQİC sakinlərinin asanlıqla əldə edə biləcəkləri yerlərdə qoymaq xahiş olunmuşdur. Bundan əlavə, BP şirkətin işçiləri LTMQİC-larda təlimatları xəbərdarlıq icaslari, LTMQİC ilə məsləhətləşmə icaslari və ev təsərrüfatlarının yoxlanılması arasındakı müddətdə paylamışlar. Hər məsləhətləşmə icasının əvvəlində CQBKG Layihəsi barədə qısa açıqlama verilmiş, sonra iştirakçılara onları narahat edən məsələlər barədə sualları vermək üçün vaxt ayrılmışdır. Bu, məsləhətləşmə icasında iştirak etməzdən əvvəl CQBKG Layihəsi barədə anlayış əldə etmək üçün ümumi təlimatı oxumaq imkanı olmayan şəxslərə əlverişli imkan yaratmışdır.

9.5.3.4 *Xəbərdarlıq icaslari*

Məsləhətləşmələr LTMQİC-ların bir yerdə qruplaşmasını və icaslari ictimai binalarda keçirilməsini nəzərdə tutduğundan, yerli hakimiyyət orqanlarının/rayon icra komitələrinin əməkdaşlığı vacib şərt olmuşdur. Beləliklə, CQBKG Layihəsinin inzibati-təsərrüfat sərhədləri daxilində həyata keçiriləcəyi bütün yerli hökumət orqanları üçün bir sıra xəbərdarlıq icaslari təşkil olunmuşdur. Bu icaslari iki əsas məqsədi olmuşdur: təyin olunmuş əsas məsul şəxsləri və seçilmiş yerli hökumət üzvlərini CQBKG Layihəsi və ƏMSSTQ barədə xəbərdar etmək və icaslari hazırlıq işlərində LTMQİC səviyyəli yerli hökumət nümayəndələrinin dəstəyini və əməkdaşlığını və onların bu icaslari iştirakını tələb etmək.

Xəbərdarlıq icaslariının başlıca elementi LTMQİC rəhbərlərindən və rayon icra komitələrindən məsləhətləşmə icaslari ilə bağlı dəstək və yardım əldə etməkdən ibarət olmuşdur. LTMQİC rəhbərlərinə və rayon icra komitələrinə aşağıdakılar barədə məlumat və göstərişlər verilmişdir:

- İcaslariin keçirilmə yeri/vaxtı
- İcaslariin format və gündəliyi
- İcaslariin ƏMSSTQ prosesi baxımından rolu
- İcaslariin iştiraka dəvət olunacaq LTMQİC sakinlərinin sayı və kateqoriyası.

Xəbərdarlıq icaslariin BP şirkətinin işçiləri iştirak etmiş və bu icaslari LTMQİC ilə məsləhətləşmələrin başlanmasına bir həftə qalmış təşkil olunmuşdur. Xəbərdarlıq icaslari və məsləhətləşmə icaslari arasındakı bir həftəlik müddət LTMQİC sakinlərinə ümumi təlimatda təqdim olunan layihə barədə məlumatı oxumaq, nəzərdən keçirmək, müzakirə etmək və fikir yürütmək (LTMQİC rəhbərinə və ya icaslari iştirak edəcəyi belli olan digər LTMQİC sakinlərinə çatdırılacaq) üçün vaxt vermək, və məsləhətləşmələrin xəbərdarlıqdan sonra kifayət qədər qısa bir zamanda, icaslariin faktiki olaraq iştirak edənlərin hafizəsində məsələlərin hələ yeni ikən keçirilməsi ehtiyacını tənzimləmək məqsədi ilə seçilmişdir. İclasın yerini, tarixini və iştirakçılarını təkrar təsdiqləmək üçün, xəbərdarlıq və məsləhətləşmə icaslari arasındakı müddətdə LTMQİC rəhbərlərinə telefon zəngləri edilmişdir.

9.5.3.5 LTMQİc ilə məsləhətləşmə iclasları

Məsləhətləşmə iclasları 2012-ci il fevral-mart aylarında, iş gününün müxtəlif saatlarında keçirilmişdir. Yerli hökumət nümayəndələri iclasların yerinin/vaxtlarının təyin edilməsinə cəlb olunmuş və seçilmiş iştirakçıların icaslarda iştirak edə biləcəklərinin təsdiqlənməsində yardım göstərmişlər.

Bütün iclaslar standart gündəlik əsasında və Azərbaycan dilində keçirilmişdir. Onlar sahibkar LTMQİc rəhbəri tərəfindən açılmış və yerli ƏMSSTQ işçi qrupunun üzvünün yardımı ilə aparılmışdır. CQBKG Layihəsi barədə qısa açıqlamadan və “sual/cavab” bölməsindən sonra, gündəliyin vaxtının əksər hissəsi CQBKG Layihəsinin LTMQİc-lərə/sakinlərə mümkün təsirləri ilə bağlı rəylərin, məsələlərin və problemlərin öyrənilməsinə ayrılmışdır.

İclas zamanı yerli ƏMSSTQ üzrə işçi qrupunun başqa bir üzvü iclasın gedişi barədə qeydlər edirdi. Hər iclasdan sonra, iclas (tarixi, vaxtı, yeri) və iştirakçılar (məsələn adı, cinsi və işi) və qaldırılmış əsas məsələlər və problemlərin qeydə alındığı protokol hazırlanmışdır.

İştirakçılar barədə əsas xüsusiyyətlər aşağıdakılardan ibarətdir:

- İclaslarda ümumilikdə 596 LTMQİc nümayəndələri iştirak etmişlər.
- İştirakçıların təqribən 27%-i qadınlar olmuşdur. Qadınlar demək olar ki, 72 iclasın hamısında təmsil olunmuşlar
- İştirakçıların təxminən:
 - 26%-i “bələdiyyə idarələrinin nümayəndələri” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 18%-i “gənclər/cavanlar” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 16%-i “təhsil işçiləri” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 12%-i “səhiyyə işçiləri” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 8%-i “qeydə alınmış əlil/xroniki xəstə” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 1%-i “məcburi köçkünlər” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 7%-i “fermerlər” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 5%-i “əmək haqqı alan işçilər” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 4%-i “işsizlər” kimi təsnifatlandırılmışdır
 - 3%-i “sahibkar” kimi təsnifatlandırılmışdır.

9.5.3.6 LTMQİc təsərrüfatlarının yoxlanılması

Sosial-iqtisadi sahəyə aid ilkin məlumatların əldə edilməsi məqsədi ilə 43 LTMQİc-da ev təsərrüfatlarının yoxlanılması həyata keçirilmişdir. Təsərrüfatların yoxlanılması ümumi və standart anket-sorğu əsasında aparılmışdır. Ümumilikdə 1204 respondentlə müsahibə aparılmışdır.

Təsərrüfatların yoxlanılması sakinlərdən nəzərdə tutulan CQBKG Layihəsi haqqında bilgiləri barədə soruşmaq və potensial təsirlər barədə onların fikirlərini və onları narahat edən məsələləri öyrənmək imkanı vermişdir (Bölmə 9.6.3). Müsahibəni aparanlar təlimatların surətlərini müsahibələrdən əvvəl təlimatı görməmiş/oxumamış respondentlərə paylamışlar.

9.5.4 QHT-ları və Elmi Dairələr

Azərbaycandakı QHT-ları (milli QHT-ləri və Azərbaycanda ofisləri olan beynəlxalq QHT-ları) və elmi cəmiyyətlərin nümayəndələri 23 fevral 2012-ci il tarixində Bakıda keçirilən seminara dəvət olunmuşlar. Seminarda müxtəlif QHT-lərinin və elmi cəmiyyətlərin 23 üzvü iştirak etmişdir. Seminar BP tərəfindən təşkil edilmiş və ona BP tərəfindən rəhbərlik edilmişdir. Seminarın gündəliyi və strukturu əvvəlki eyni tipli tədbirlərdə istifadə olunduğu kimi olmuşdur:

- Layihə barədə layihənin qrafikini, ƏMSSTQ prosesini və torpağın əldə edilməsi prosesini əhatə edən təqdimat

- Sual-cavab vaxtı.

9.5.5 Mümkün kumulyativ layihələr barədə məsləhətləşmə

CQBKG Layihəsi ilə birlikdə kumulyativ təsir potensialına malik ola bilən planlaşdırılmış gələcək layihələr barədə məlumat əldə etmək məqsədi ilə bir sıra hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları ilə məsləhətləşmələr keçirilmişdir. Məsləhətləşmələrin aparıldığı təşkilatlar və məsləhətləşmələrin nəticələri Fəsil 11-də (Kumulyativ və Transsərhəd Təsirlər) təfərrüatla təsvir olunur.

9.6 Məsləhətləşmələrin Nəticələri

9.6.1 Milli regional və yerli hökumət orqanları

2012-ci ildə keçirilmiş bir sıra iclaslar ərzində maraqlı milli hökumət dairələri tərəfindən qaldırılmış problemlər/təsir məsələləri Cədvəl 9-2-də yekunlaşdırılır.

Cədvəl 9-2: Milli Hökuməti və hökumət orqanlarını təmsil edən Maraqlı Tərəflərin qaldırdığı problemlərin və təsir məsələlərinin xülasəsi

Maraqlı Tərəflər	Problemlər/Təsir Məsələləri
ETSN	Layihə əsasında yeni potensial qaz mənbələrinin nəzərə alınması barədə qaldırılmış məsələ. Hər bir konkret halda yeni boru kəmərinin tikintisində ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirlərin nəzərə alınması məsələsi. Bütün yeni potensial qaz mənbələrinin, məsələn Türkmənistan qazının, gələcəkdə CQBKG boru kəməri vasitəsilə ixracı üçün nəzərə alınması təklif olunur. Alternativ enerji mənbələri, məsələn günəş enerji mənbəyi barədə informasiya tələbi Öz evlərində qazla təchiz olunmayan yerli icmalar üçün layihənin üstünlükləri ilə əlaqədar qaldırılmış məsələ BTC/CQBK üzrə ilkin təcrübənin (əldə edilmiş təcrübənin) CQBKG boru kəmərinin tikintisi və istismarı üçün tətbiq olunması ilə bağlı qaldırılmış məsələ Qaz ixrac boru kəməri sisteminin genişləndirilməsi üçün marşrutun istiqamətləndirilməsi üzrə alternativ variantların nəzərdən keçirilməsi CQBKG transsərhəd təsirlərinin Espoo Konvensiyasına müvafiq olaraq qiymətləndirilməsi
ARDNŞ	Torpağın alınması mərhələsinin davam etmə müddəti, BTC/CQBK layihəsindən əldə edilmiş təcrübə, flora və faunanın mövsümi monitorinqi və tikinti işləri ərzində növlərin cütləşmə yerləri ilə bağlı irəli sürülmüş məsələlər və problemlər

Maraqlı Tərəflər	Problemlər/Təsir Məsələləri
MTN, AEİ	İcazələrin verilməsi tələbləri, yerli podratçıların işə cəlb edilməsi, arxeoloji qazıntı işləri ilə bağlı qaldırılmış məsələlər və problemlər

9.6.2 QHT-lər və Elmi Dairələr

23 fevral 2012-ci il tarixində Bakıda keçirilmiş seminarda QHT-lərin və elmi cəmiyyətlərin üzvləri tərəfindən qaldırılmış problemlər/təsir məsələləri Cədvəl 9-3-də yekunlaşdırılır.

Cədvəl 9-3: QHT-ləri və Elmi Cəmiyyətlər tərəfindən qaldırılmış problemlərin və təsir məsələlərin xülasəsi

İclasda iştirak edən maraqlı tərəflər	Problemlər/Təsir Məsələləri
<u>QHT-ləri</u>	
İqtisadi Təhlil Mərkəzi İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzi İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzi (İSİM) Davamlı İnkişaf Cəmiyyəti Azərbaycan Yaşıllar Hərəkatı HSDM (Humanitar və Sosial Dayaq Mərkəzi) Ecomed Neftçilərin hüquqlarını müdafiə təşkilatı Maarifçi Gənclər Təşkilatı	Kompensasiya proseduru və torpaq qiymətləri üzrə Azərbaycan normativlərinin tətbiqi ilə bağlı qaldırılmış məsələ Sosial proqramların növü və yeni Sosial Sahəyə İnvestisiya Proqramlarının (SSİP) həyata keçirilməsi ilə bağlı qaldırılmış məsələ, çünki, mövcud ictimai inkişaf proqramları hələ başa çatdırılmayıb.
<u>Elmi Birliklər</u>	Boru kəməri dəhlizinin genişləndirilməsi və onun kənd təsərrüfatına və torpaqların məhsuldarlığına təsiri ilə bağlı narahatlıq
Azərbaycan Elmlər Akademiyası Fiziologiya İnstitutu Zoologiya İnstitutu Botanika İnstitutu Dövlət Neft Akademiyası	Mədəni İrs Siyahısına daxil olan "Qobustan Qoruğu"na toxunulmaması məqsədi ilə, boru kəməri tikintisinin qismən KG57-dən başlanmasını açıqlayan müzakirə
<u>Digərləri</u>	Layihənin Azərbaycan üçün iqtisadi üstünlükləri ilə əlaqədar qaldırılmış məsələ
ARDNŞ-nin Ekologiya İdarəsi ARDNŞ	

9.6.3 Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar

Bir sıra LTMQİC ilə məsləhətləşmə iclaslarına və təsərrüfatların yoxlanması fəaliyyətlərinə aid ayrıca nəticələr təqdim olunur.

9.6.3.1 LTMQİC ilə məsləhətləşmə iclasları

Bütün LTMQİC ilə məsləhətləşmə iclaslarının protokollarının nəzərdən keçirilməsindən sonra mümkün təsirlərlə (və əlaqədar məsələlərlə) bağlı qaldırılmış sualların/problemlərin sintezi hazırlanmışdır. Müxtəlif iclaslarda qaldırılmış sualların/problemlərin əksəriyyəti eyni məqsədə yönəldilir, lakin müxtəlif vasitələrlə ifadə olunur. Sintez bütün bunların təkrarlanmadan əhatə olunmasına imkan verir. Təsirlə bağlı hər hansı məsələlərin və ya problemlərin gözdən qaçırılmasına yol verilməməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Cədvəl 9-4-də LTMQİC-yə təsirlə bağlı məsələlərin/problemlərin sintezi və hər hansı bir mövzunun müzakirəsinin aparıldığı LTMQİC-lərin tərkibi və sayı təqdim olunur.

Bir sıra LTMQİC-lərin nümayəndələri tərəfindən irəli sürülmüş əsas ümumi problemlər və təsir məsələləri aşağıda sadalanır (vaciblik dərəcəsinə görə deyil):

- Yaşayış şəraiti/torpağın alınması və kompensasiya
 - Boru kəmərinin torpağın istifadəsinə təsiri (yerli sakinlərin otlaq yerlərdən istifadəsinin məhdudlaşması) və yerli əhalinin yaşayış şəraitinə təsir göstərən mövcud infrastruktur (su borusu, evlər)
 - Torpaq istifadəçilərinə/sahiblərinə ödəniləcək kompensasiyanın növü və məbləği
 - Əldə edilən kompensasiyanın sakinlər arasında bölüşdürülməsi
- İnfrastruktur və sosial sahəyə investisiyalar
 - Ağır maşın-mexanizmlərin yollara təsirləri və yerli sakinlərə avtomobil yolları şəbəkəsinin pisləşməsindən və təmir işlərinə görə cavabdehlik məsələsindən yaranan təsirlər
 - Mövcud infrastruktur obyektlərinin, o cümlədən içməli su təchizatı, kanalizasiya sisteminin, telefon xəttinin və dəmiryolu qolunun təmiri
 - Heç bir qaz təchizatı olmayan kəndlərə qazın təchizi
 - Tibb mərkəzi üçün isitmə sisteminin təmini
 - Yerli sakinlərin ambulator məntəqələrin və peşəkar tibb işçilərinin çatışmazlığı ilə əlaqədar narahatlığı
 - Sosial xidmət obyektlərinin (məsələn, məktəblər, uşaq bağçaları, istirahət yerləri) dəstəklənməsi/təmiri
 - Daha ağır yaşayış şəraiti olan əhaliyə yardım
 - Yerli sakinlərinin ehtiyaclarının ödənilməsi üçün sosial dəstək (məsələn arıçılıq və istixanalarla bağlı layihələr)
 - Sahibkarlara və fermerlərə aşağı faizli kreditlərin təmini
- İşçi qüvvəsi və məşğulluq imkanları
 - İş imkanlarına təsirlər və bununla əlaqədar, iş bölgüsünün ədalətlə və cins, etnik mənsubiyyət və yaş baxımından heç bir ayrı-seçkilik salmadan, lakin LTMQİC sakinlərinin xeyrinə olaraq həyata keçirilməsi ilə bağlı narahatlıq. İşlərdən əldə olunan qazancların "paylaşdırılmasında" xüsusi maraq.
 - Əsasən gənclərə üstünlük verilməklə, layihənin məşğulluq imkanları ilə əlaqədar üstünlükləri
 - BP şirkətinin yaratdığı təlim imkanları
 - Müvəqqəti tikinti düşərgələrinin salınması ilə əlaqədar kəndlərdə yaranan məşğulluq imkanları baxımından üstünlüklər
- Ətraf mühitə təsirlər
 - Ətraf mühitə və flora və faunaya zərər dəyməsi
- İcmanın sağlamlığı, təhlükəsizliyi və mühafizəsi
 - Sızmalar kimi planlaşdırılmamış hadisələr və yerli əhaliyə mümkün təsirlər
 - Havanın keyfiyyətinin dəyişməsi (xüsusən bərk hissəciklərin ayrılması nəticəsində) və yerli sakinlərin sağlamlığına təsirlər
 - Şüalanma təsirləri və əhalinin sağlamlığı
 - Səs-küy təsirləri və yerli sakinlərin rahatlığının pozulması
 - Nəqliyyat vasitələrinin sürət məhdudiyyətini keçməsi və mümkün yol qəzaları
 - Təşkil olunmuş mühafizə xidmətinin mövcud olmaması və nadir hallarda, yerli sakinlərin layihənin tətbiq etdiyi təhlükəsizlik tələbləri ilə bağlı öz torpaqlarına daxil ola bilməmələri.
- Digərləri
 - Yerli sakinlərə Layihə barədə məlumatın verilməsi (layihənin növü, aparılma vaxtı).

Cədvəl 9-4: LTMQİc-lar tərəfindən qaldırılmış problemlərin və təsir məsələlərinin xülasəsi

Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
Yaşayış şəraiti “Torpağın Alınması və Kompensasiya”	Boru kəmərinin mal-qaranın otladığı torpaqlardan keçməsi ilə bağlı narahatlıq. İndi yerli sakinlərin həmin torpaqlara daxil olma imkanı BTC/CQBK ilə məhdudlaşır ki, bu da onların yaşayış şəraitinə təsir göstərir. Şuşa kəndində, BTC/CQBK boru kəməri bəzi evlərin altından keçmişdir.	Ənvər Məmmədخانlı, Şuşa, Qaracəmirli
	BTC/CQBK boru kəməri su təmizləmə qurğusunun yanından keçdiyindən, əhaliyə öz əkinlərini suvarmağa icazə verilmir və onların kənd təsərrüfatı maşın-mexanizmlərinin/traktorlarının həmin sahələrə daxil olmaq imkanı yoxdur. Böyük Kəsikdə, BTC/CQBK mövcud su kəmərinə təsir göstərmiş və bəzi hallarda yerli sakinlərin istifadə üçün suyu olmamışdır.	Atakişili, Xırdapay, Çöhranlı, Böyük Kəsik, Duzdağ
	Yerli sakinlərin boru kəmərinin 500 metrliyində torpaqdan istifadə edə bilmədikləri barədə məsələlər qaldırılmışdır.	Keçili
	Mövcud kompensasiya növü və hansı zərərlərə görə kompensasiya ödəniləcəyi barədə məsələlər qaldırılmışdır. Qılınçbəyli, BTC layihəsi ərzində yerli sakinlərə paylanmış bəzi torpaqlar bərpa olunmamışdır.	Lək, Samux, Padarqışlaq, Ramal, Şahliq, Əlikənd, Qılınçbəyli
	Kompensasiyaların hesablanması və paylaşdırılması metodu ilə bağlı narahatlıqlar. Son layihə ərzində, kəndin sakini olmayan şəxslər kompensasiya almış, yerli sakinlərin əksəriyyəti isə kompensasiya almamışlar.	Qarasu, Padar, Bərgüşad, Aşağı Ləki, Bozalqanlı, Padarqışlaq, Sığırli
İnfrastruktur/Sosial Sahəyə İnvestisiyalar	Yaşayış məskənlərində yolun (yolların) (xüsusən kənd-daxili yolların) salınması/təmiri. Əvvəlki layihə nəticəsində bəzi yollar zədələnmişdir və hələ də təmir olunmamışdır.	Qarasu, Padar, Çiyini və Ənvər Məmmədخانlı, Qarabörk, Güləbənd, Qaracallı, Təzə Şilyan, Çobanabadlı, Seyidlər, Ağasibəyli, Atakişili, Xırdapay, Çöhranlı, Aşağı Ayıblı, Çaparlı, Dəllər, Daşbulaq, Düyərli, Düz Qırıqlı, Ağcaqovaq, Alpout, Aran, Əzizbəyov, Borsunlu, Nərimanabad, Padarqışlaq, Səmədabad, Sarov, Sığırli, Talış, Yəhərçi, Qazaxlar, Yolpaq, Zəlimxan, Duzdağ, İrəvanlı, Faxralı, Qurbanzadə, Qılınçbəyli, Qıraq Kəsəməni, Qovlar, Quşçular, Soyuqbulaq, Keçvəli

Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
	BP şirkətindən kənddə (içməli) su təchizatı, kanalizasiya sistemi (Qarabucaq) problemini həll etməsi və bərpad vəziyyətdə olan dəmiryol qollarını (Padar) təmir etməsi xahiş olunur. Eyvazlılarda su boru kəməri yoxdur.	Padar, Muğan, Çiyini və Ənvər Məmmədخانlı, Təzə Şilyan, Aşağı Ağasibəyli, Yuxarı Ağasibəyli, Qarabucaq, Çöhranlı, Yeni Şıxımlı, Səmədabad, Veyisli, Zəlimxan, Ramal, Şahliq, Əlikənd. Eyvazlılar, Nadirkənd
	BP şirkətindən bərpad vəziyyətdə olan telefon xəttinin və yerli elektrik şəbəkəsinin təmirində yardım göstərməsi xahiş olunur.	Çöhranlı, Şuşa
	Ağır texnikanın yolları, körpüləri və torpaqları zədələməsi barədə məsələlər qaldırılmışdır.	Muğan
	BP şirkətindən kəndlərə qaz təchizatı problemini həll etməsi xahiş olunur. Kəndlərə qaz təchiz olunmur. Düzdəkdə qaz xətti bərpa olunmalıdır.	Bərgüşad, Güləbənd, Qaracallı, Təzə Şilyan, Qarabucaq, Çöhranlı, Aşağı Ayıblı, Dəllər Daşbulaq, Bayramlı, Güvəkənd, Əmirarx, Padarqışlaq, Yəhərçi Qazaxlar, Ramal, Şahliq, Əlikənd, Dəllər Cəyir, Dəllər Cırdaxan, Duzdağ, Soyuqbulaq, Keçivəli
	BTC boru kəməri tikintisi nəticəsində zədələnmiş, lakin təmir olunmamış su kəməri ilə bağlı məsələ qaldırılmışdır. Səmədabadda BTC/CQBK-nin tikinti işləri ərzində yeraltı drenaj xətti zədələnmişdir. Qaracəmiridə, qaz boru kəməri BTC boru kəməri ilə kəşisir.	Dəllər Cırdaxan, Səmədabad, Qaracəmirli
	BP şirkətinin kəndə sosial yardım göstərməsi barədə məsələlər qaldırılmışdır, belə ki, BTC layihəsi ərzində heç bir yardım təmin olunmamışdır.	Yuxarı Ağasibəyli, Bozalqanlı,
	BP şirkətinin yerli məktəblərə onların təmiri və qazla təchizi baxımından sosial dəstək göstərməsi ilə bağlı ümidlər ifadə olunmuşdur. Eləcə də, Ənvər Məmmədخانlı kənd sakinləri kənddə səkkizillik deyil, tam orta məktəbə sahib ola biləcəklərinə ümidvar olduqlarını bildirmişlər.	Qarasu, Muğan, Ənvər Məmmədخانlı, Qarabucaq, Çöhranlı, Yeni Şıxımlı, Aşağı Ayıblı, Çaparlı, Düz Qırıqlı, Keçili, Bayramlı, Aran, Yaldili
	Sakinlər BP şirkətinin yeni məktəb binasının tikintisinə yardım edəcəyinə ümidvardırlar.	Qaracallı, Nərimanabad
	BP şirkətinin uşaq bağçasının və kənd klubunun/mədəniyyət evinin yaradılmasında və ya təmirində yardım edəcəyinə ümidlər ifadə olunmuşdur. Şuşa kəndində, yalnız bir ibtidai məktəb var və heç bir orta məktəb yoxdur.	Muğan, Güləbənd, Qaracallı, Qarabucaq, Aşağı Ayıblı, Düyərli, Düz Qırıqlı, Bayramlı, Zəyəm, Sarıtəpə, Nərimanabad, Şuşa, Karlar, Ərşalı

Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
	Sakinlər BP şirkətinin kənddə idman qurğularının, eləcə də, musiqi məktəbinin yaradılmasına/təmirinə yardım göstərəcəyinə ümidvardırlar (Bərgüşad və Aşağı Ayıblı).	Bərgüşad, Füzuli, Qarabucaq, Dəllər Cəyir, Düyerli, Zəyəm
	Sakinlər BP şirkətinin yerli məktəbin idman zalının təmirində yardım göstərəcəyinə ümidvardırlar.	Qarabörk, Nərimanabad
	Sakinlər BP şirkətinin yerli xəstəxananın təmirinə və elektrik şəbəkəsinin yenilənməsinə (Qaracallı) yardım edəcəyinə ümidvardırlar. Qarabucaq kənd sakinləri BP şirkəti nin kənd üçün transformatorun əldə edilməsində yardım göstərəcəyinə ümid edirlər.	Qaracallı, Təzə Şilyan, Qarabucaq, Talış
	BP şirkətidən yerli məktəbin və tibb mərkəzinin istilik sistemi ilə təminində yardım göstərməsi xahiş olunur.	Təzə Şilyan, Dəllər Daşbulaq, Düyerli, Keçili, Ramal, Şahlıq, Əlikənd
	Sakinlər BP şirkətinin arıçılıq və istixana layihələrinin həyata keçirilməsində, eləcə də, qoyunçuluq/maldarlıq fəaliyyətlərinin dəstəklənməsində yardım göstərəcəyinə (maliyyə cəhətdən) ümidvardırlar.	Xırdapay, Çöhranlı
	BP şirkətidən qurunt sularının yerli qəbiristanlıqdan kənarlaşdırılmasında (drenaj kanallarının tikintisi yolu ilə) yardım göstərməsi xahiş olunur.	Xırdapay
	BP şirkətidən kəndə küçələrin işıqlandırılması sisteminin tikintisində/quraşdırılmasında yardım göstərməsi xahiş olunur.	Çöhranlı
	BP şirkətinin yerli tibb mərkəzi və məktəb üçün isitmə sistemini təmin etməsi ilə bağlı məsələlər qaldırılmışdır.	Çaparlı, Veyisli, Dəllər Cəyir, Dəllər Cırdaxan, Dəllər Daşbulaq
	Sakinlər kəndin zibil yığılması ilə təmin olunmasını istədiilər.	Dəllər Cəyir
	Sakinlər BP şirkətinin kənddə istirahət və əyləncə yerlərinin salınmasında yardım göstərməsini istədilər.	Dəllər Daşbulaq
	Sakinlər BP şirkətinin yerli xəstəxananın damının təmirində yardım göstərməsini istədilər.	Düyerli, Qovlar
	Sakinlər BP şirkətinin onlara yerli məktəb üçün kompüterlərin satın alınmasında yardım göstərməsini yüksək qiymətləndirərdilər.	Keçili, Ramal, Şahlıq, Əlikənd
	Sakinlər BP şirkətinin kənd üçün bərk tullantıların kənarlaşdırılması sahəsinin/poliqonun yaradılmasında yardım göstərməsini istədilər.	Sarıtərə
	BP şirkətidən kənddə mədəniyyət sarayının tikintisində maliyyə yardımı göstərməsi və yerli gənclər üçün təlim kurslarının təşkilinə köməklik göstərməsi xahiş olunur.	Sarıtərə, Yevlax
	Vəziyyəti ağır olan imkansız şəxslərə BP şirkətinin yatdım göstərməsi barədə suallar verilmişdir.	Çiyini və Ənvər Məmmədhanlı, Güləbənd, Qarabucaq, Çöhranlı, Yəhərçi, Qazaxlar, Qaracəmirli

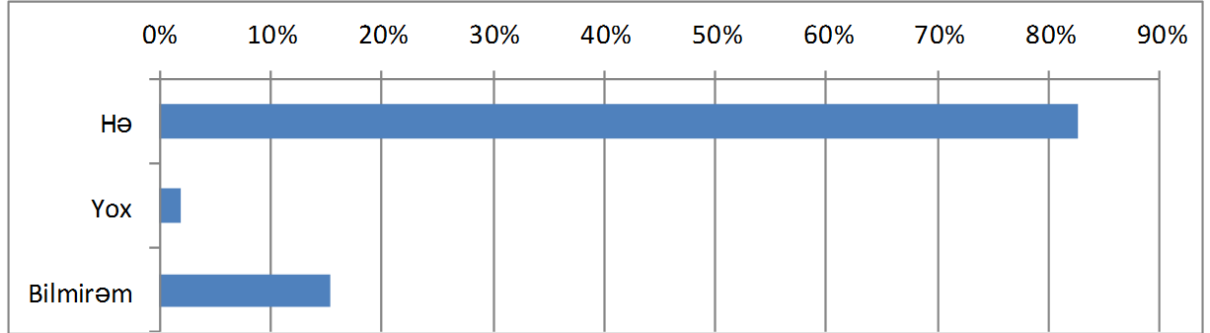
Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
	Yerli sakinlər BP şirkətinin kənddə mal-qara üçün yem tədarükü mərkəzinin yaradılmasına yardım göstərməsini istədilər.	Sarıtəpə
	Sakinlər BP şirkətinin yerli məktəbdə incəsənət və inşa müsabiqələrinin maliyyələşdirilməsində yardım göstərməsini istədilər.	Sabirkənd, Poylu
	Yerli sakinlər BP şirkətinin fermerlər üçün kreditlər (aşağı faizli) təmin etməsini istədilər.	Ağcaqovaq, Aşağı Ləki
İşçi Qüvvəsi və İş Şəraiti	BP şirkətinin təlim imkanları barədə məsələlər qaldırılmışdır, bu, BP layihələrində iştirak etmələri üçün əhalinin əmək qabiliyyətini daha da artıracaq.	Aşağı Ağasıbəyli, Çöhranlı, Yevlax
	Bəzi yerli sakinlər belə hesab etmişlər ki, kənddə sakinlərin xeyrinə tikinti düşərgəsi təşkil edilməlidir.	Padar, Muğan
	Yerli sakinlər layihənin (daimi) iş imkanları yaradacağına ümidvardırlar. Bu, son layihə ərzində baş vermədi, daha doğrusu, yerli əhali üçün heç bir iş imkanları mövcud olmadı.	Qarasu, Muğan, Xırdapay, Yeni Şıxımlı, Dəllər Daşbulaq, Dəllər Cəyir, Sabirkənd, Zəyəm, Poylu, Səmədabad, Yevlax, Dəllər Cırdaxan, İrəvanlı, Eyvazlılar, Nemətabad
	Yerli sakinlər layihənin özü ilə iş imkanları (məsələn, yerli sürücülər, gənclər, təhlükəsizlik xidməti əməkdaşları və s. üçün) gətirəcəyinə ümidvardırlar.	Muğan, Güləbənd, Qaracallı. Aşağı Ağasıbəyli, Atakişili, Qarabucaq, Çöhranlı, Aşağı Ayıblı, Düyərli, Düz Qırıqlı, Xuluflu, Keçili, Sarıtəpə, Ağcaqovaq, Ramal, Şahlıq, Əlikənd, Karlar, Ərşalı
	Yerli sakinlər iş üçün müraciət edərkən, həmin ərazidəki şəxslərin namizədliyinə üstünlük veriləcəyi və işəgötürmə ilə bağlı qərarların necə qəbul ediləcəyi barədə bilmək istədilər.	Seyidlər
	Yerli sakinlər gənclər və qadınlar üçün iş imkanlarının yaranacağına ümidvardırlar.	Təzə Şilyan, Səmədabad, Veyisli
	Yerli sakinlər mümkün olacaq iş növləri barədə məlumat əldə etmək istəyirlər.	Dəllər Cəyir, Dəllər Cırdaxan, Dəllər Daşbulaq
	Yerli sakinlər işə cəlb etmə prosesində gənclərə üstünlük veriləcəyinə ümidvardırlar.	Padar
Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması və Təbii Sərvətlərdən Səmərəli	Layihənin meyvə və tərəvəzin yetişdirilməsini ləngitməsi baxımından potensial neqativ təsirlərini, eləcə də, insanlara təsirlərini qiymətləndirmək üçün, layihəyə lap əvvəldən ekoloq(lar) cəlb olunmalıdır.	Qarasu, Ənvər Məmmədخانlı, Təzə Şilyan

Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
Şəkilə İstifadə Olunması <i>Mühafizə olunan ərazilərə, meşəliklərə/ağaclıqlara, gözəllik məqsədi ilə əkilməmiş ağaclara və salınmış bulaqlara təsirlər</i>	Ətraf mühitin, flora və faunanın zədələnməsi, torpaqların münbitliyinə və kənd təsərrüfatı istehsalının məhsuldarlığına təsir.	Alpout, Aşağı Mülkölü, Yolpaq, Faxralı, Qurbanzadə, Nadirkənd
Sağlamlıq, Təhlükəsizlik və Mühafizə	Ağır maşın-mexanizmlərin istifadəsi nəticəsində tozla çirklənmə ilə bağlı narahatlıqlar. Eləcə də, bəzi sakinlər kəndlərdə çirkab suların təmizlənməsi obyektlərinin imkanlarından narahatdırlar (məsələn, obyektə aid çirkab suların təmizlənəcəyi və sonra kənarlaşdıracağı halda).	Padar, Muğan, Güləbənd, Dəllər Cırdaxan, Dəllər Cəyir, Alpout
	Boru kəmərinin tikintisi və istismarı nəticəsində havanın sağlamlığa təsir edən çirklənməsi ilə bağlı narahatlıqlar.	Muğan, Sarov, Yolpaq, Faxralı, Qurbanzadə, Quşçular
	Bəzi sakinlər əvvəlki layihə ərzində quraşdırılmış generatordan yüksək səs-küy səviyyələrinin yarandığını xatırlatdılar.	Muğan, Sarov
	Bəzi sakinlər səs-küy səviyyəsindən və bunun kəndə təsirindən narahatdırlar və tikinti işləri ilə əlaqədar nəqliyyat üçün alternativ marşrutun salınmasını təklif etmişlər.	Qaracallı, Düz Qırıqlı, Yolpaq
	Boru kəməri yaxınlığında şüalanma potensialı və bunun sağlamlığa təsirləri ilə bağlı narahatlıqlar.	Keçili
	Təhlükəsizlik xidməti əməliyyatlarının düzgün təşkil olunmamasından narahatlıqlar. Məsələn, bəzi hallarda insanlara öz sahələrinə daxil olmaq imkanı verilməyib, və s.	Qarasu, Padar
	Layihədə istifadə olunan nəqliyyat vasitələrinin sürəti ilə bağlı narahatlıqlar. Son layihə ərzində nəqliyyat vasitələri çox sürətlə idarə olunurdu və bu, yerli əhalinin əmlakına (məsələn, hasarlara) ziyan dəyməsinə səbəb olurdu. Eləcə də, sürətlə idarəetmə nəticəsində çoxlu narahatlıqlar baş verirdi. Sakinlər sürət məhdudiyyətini pozan sürücülər barədə məlumat vermək üçün telefon nömrəsi əldə etmək istərdilər. Nəqliyyat üçün alternativ marşrutların təmini də münasib olardı.	Qarasu, Bərgüşad
	Yerli müalicəxanaları/dispanserləri (poliklinikaları) və peşəkar tibb işçiləri olmayan bir çox kəndlərlə bağlı məsələlər qaldırılmışdır. Ənvər Məmmədخانlı kəndinin sakinləri xəstəxananın tikilməsini gözləyirlər. Bu, BP üçün də faydalı ola bilərdi. Bir çox kəndlər yerli dispanserlərinin dərman preparatları və tibb avadanlıqları ilə təchiz olunacağına ümidvar olduqlarını bildirmişlər.	Muğan, Padar, Qarasu, Ənvər Məmmədخانlı, Qarabörk, Güləbənd, Qaracallı, Aşağı Ağasıbəyli, Atakişili, Xırdapay, Aşağı Ayıblı, Sabirkənd, Nemətabad

Təsirlə bağlı əsas məsələlər	Təsirlərlə/Problemlərlə bağlı qeydlər	Qaldırıldığı yer
	Boru kəmərinin təhlükəsizliyi/partlayış riski/qaz sızması ilə bağlı narahatlıqlar.	Muğan, Güləbənd, Yeni Şıxımlı, Sarov, Şuşa, Yolpaq, Ramal, Şahlıq, Əlikənd, İrəvanlı, Cinli Boluslu, Nemətabad
İnformasiyanın Təqdim Olunması və Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması	Sakinlər torpaq sahiblərinin (layihənin təsirinə məruz qalan) siyahısının hazırlanacağına və əvvəlcədən paylanacağına ümidvardırlar, çünki BTC layihəsi ərzində bununla əlaqədar problemlər yaranmışdı.	Samux, Çobanabadlı, Füzuli
	Yerli sakinlər tikinti işinin başlanmasından əvvəl tikinti işləri üzrə podratçı ilə görüşmək istədilər.	Dəllər Daşbulaq
	Yerli sakinlər layihənin həyata keçirilmə müddəti, yerinə yetiriləcək işlərin növü və bunların kəndlərə necə təsir edəcəyi barədə daha çox məlumat əldə etmək istədilər. Ümumiyyətlə, kənd sakinlərinə layihə barədə çox az məlumat verilmişdir.	Qarabörk. Hacı
Digərləri	Bəzi kəndlərin bütün zəruri tibb avadanlıqları ilə təchiz olunmuş iri xəstəxanaları var və yerli sakinlər tikinti işləri ərzində BP şirkətinin bu xəstəxanaların imkanlarından faydalanacağına ümidvardırlar.	Düyərli, Düz Qırıqlı

9.6.3.2 LTMQİc ev təsərrüfatlarının yoxlanılması

Ev təsərrüfatlarının yoxlanılmasının nəticələri göstərdi ki, respondentlərin əksəriyyəti (təqribən 80 %-i) nəzərdə tutulan CQBKG fəaliyyətlərini dəstəkləyir (Şəkil 9-1). Mümkün üstünlüklərə gəldikdə, respondentlərin 73 %-i üstünlüklərin, o cümlədən hökumət üçün də üstünlüklərin və yeni iş imkanlarının mövcud olacağını hesab edirlər (Cədvəl 9-5).

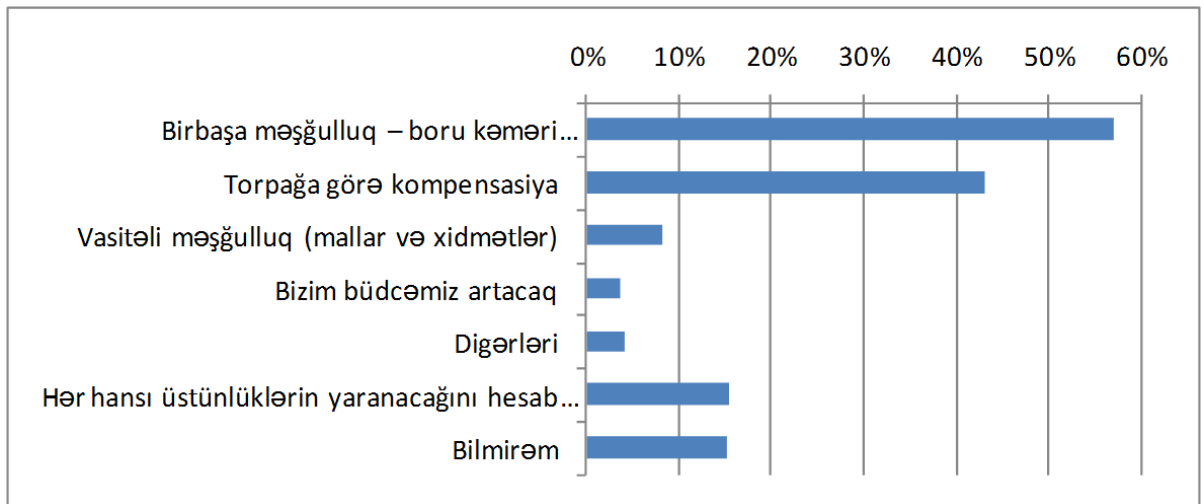

Şəkil 9-1: CQBKG Fəaliyyətlərinin yerli sakinlər tərəfindən dəstəklənməsi

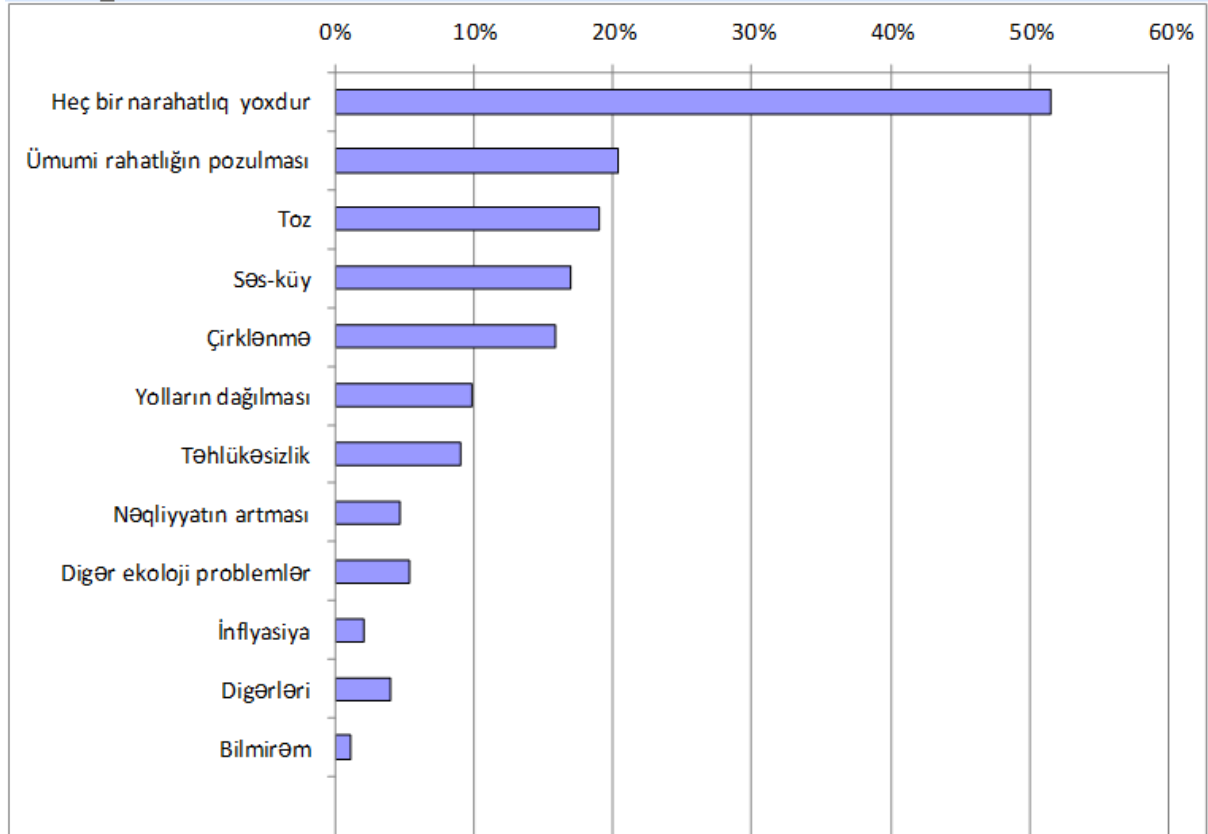
Cədvəl 9-5: CQBKG Layihəsinin gözlənilən müsbət və mənfi nəticələri

Müsbət nəticələr	Mənfi nəticələr
Hökumət, əhali və kəndimiz üçün faydalı – 30%	Bunun heç bir üstünlüyü yoxdur – 0,75%
Kənd sakinləri üçün yeni iş imkanları – 27%	
Torpağa görə kompensasiya – 16%	

Respondentlərin təqribən 40–60 %-i birbaşa məşğulluğu və torpağın alınmasına/istifadəsinə görə kompensasiyanın əldə edilməsini CQBKG boru kəməri tikintisinin əsas üstünlükləri hesab edirlər (Şəkil 9-2). Təxminən 50 %-i CQBKG fəaliyyətlərindən narahat deyildir. Lakin, narahatlıqları olanlar arasında səs-küyü, tozu və rahatlığın pozulması hallarını Layihə ilə bağlı əsas problemlər hesab edənlər var (Şəkil 9-3).

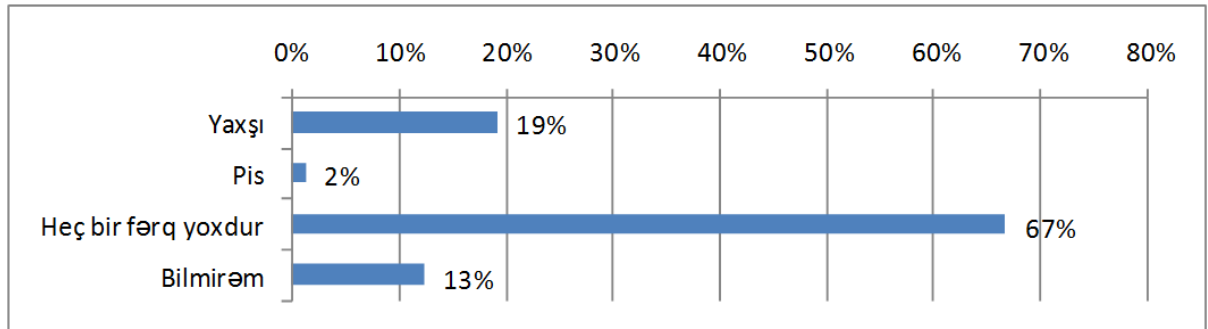

Şəkil 9-2: Tikintinin əsas üstünlükləri

Şəkil 9-3: CQBK fəaliyyətləri ilə əlaqədar narahatlıqlar

Respondentlərin altmış-yeddi faizi öz kəndlərinin yaxınlığında çalışan yerli tikinti düşərgəsi işçilərinin fəaliyyəti ilə əlaqədar hər hansı müsbət və ya mənfi təsirlər gözləmir (Şəkil 9-4). Onların fəaliyyətləri nəticəsində üstünlüklərin mövcud olacağını hesab edənlərin 27 %-i məşğulluq imkanlarını və 15 %-i evlərin icarəsindən əldə olunan icarə haqlarını tikintinin əsas üstünlükləri kimi nəzərə alırlar (Cədvəl 9-6).

Şəkil 9-4: Yaxınlıqda çalışan tikinti işçilərinin fəaliyyəti ilə bağlı narahatlıqlar

Cədvəl 9-6: Yaxınlıqda çalışan tikinti işçilərinin fəaliyyətinin müsbət və mənfi cəhətləri

Müsbət nəticələr	Mənfi nəticələr
Hökumət, əhali və kəndimiz üçün faydalı – 30%	Bunun heç bir üstünlüyü yoxdur – 0,75%
Kənd sakinləri üçün yeni iş imkanları – 27%	
Torpağa görə kompensasiya – 16%	
Evlərin kirayələnməsi nəticəsində əldə edilən gəlir – 15%	

Bütün məsləhətləşmə iclaslarında qaldırılmış məsələlər ƏMSSTQ sənədinin hazırlanmasında nəzərə alınmışdır.

ƏMSSTQ prosesi ərzində, maraqlı tərəflərin bir sıra məsləhətləşmə iclasları zamanı ifadə etdikləri narahatlıq doğuran məsələlərə diqqət yetirilmişdir. CQBKG Layihəsinin işlənilib hazırlanması və yeri ilə bağlı qərarlar belə məsələlərin nəzərə alınmasından sonra qəbul edilmişdir. İmkan daxilində, və Layihənin təhlükəsiz və səmərəli istifadəsinə zərər yetirmədən, mənfi təsirlərin aradan qaldırılması, qarşısının alınması və/və ya azaldılması məqsədi ilə dəyişikliklər edilmişdir. Məsələn, boru kəməri məskunlaşmış ərazilərin yaxınlığından keçdiyi yerlərdə daha böyük divar qalınlılığına malik olacaq ki, bu da təhlükə potensialını azaldacaq.

Bundan əlavə, müəyyən təsirlərin azaldılması tədbirləri işlənilib hazırlanmış və bu məqsədlərə nail olmaq üçün bir sıra ətraf mühitin və sosial sahənin idarə olunması planlarına daxil edilmişdir. Xüsusən maraqlı tərəflərin problemlərinin həll edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş təsirlərin azaldılması tədbirlərinə aşağıdakıları misal göstərmək olar:

- Torpağın alınması və yaşayış tərz: torpağın alınması və kompensasiya mexanizmi (burada yaşayış şəraitini təmin edən prinsiplər və əsas mexanizmlər açıqlanacaq) və torpağın alınması və kompensasiya üzrə əlavə təlimat hazırlanacaq və torpağın alınmasının təsirinə məruz qalacağı ehtimal edilən şəxslərə təqdim ediləcək. Bundan əlavə, mal-qaranın sulanması üçün istifadə olunan təbii sərvətlərin xüsusiyyətləri qorunub saxlanacaq və ya, bu mümkün olmazsa, əvəzedici təmin ediləcək və otlaq yerlərə daxil olma imkanı təmin ediləcək və ya, daxil olma məhdudlaşdırılırsa, imkan daxilində minimal həddə daxil olma icazəsi veriləcək
- İnfrastrukturun zədələnməsi: hər hansı zədələnmə baş verərsə, zədələnmənin qarşısının alınması və təmiri ilə bağlı bir sıra öhdəliklər mövcuddur
- Məşğulluq imkanları: tələb olunan bacarıqlar aşkar olunarsa, yerli əhalinin xeyrinə işə götürülmə ehtimalı vardır. Yerli əhalinin məşğulluq planları müəyyən ediləcək və bu öhdəliyin yerinə yetirilməsinə əminlik üçün yerli məşğulluq prosesinə müntəzəm nəzarət olunacaq
- Çirkənlənmə: Münasib səviyyələrdə tozun qarşısının alınması və səs-küyün azaldılması üzrə öhdəliklər yerinə yetiriləcək. Bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə və məqsədlərə nail olunmasına əminlik üçün, atmosfer çirkləndiricilərinə nəzarət olunacaq.

9.7 ƏMSSTQ Hesabatının Layihəsi barədə Məsləhətləşmələr

Məsləhətlərin verilməsi, Bölmə 9.3-də açıqlandığı kimi, TƏMÖHS-in tələblərinə müvafiq olaraq həyata keçirilir. ƏMSSTQ Hesabatının layihəsi (və əlaqədar sənədlər) və qeyri-texniki xülasə (QTX) Azərbaycan və ingilis dillərində təqdim olunmuşdur. Bundan başqa, ƏMSSTQ prosesini və nəticələrini yekunlaşdıran icma vərəqələri Azərbaycan və ingilis dillərində hazırlanmışdır. Vərəqələrin Azərbaycan dilində on min nüsxəsi, ingilis dilində isə əlli nüsxəsi bütün LTMQİC arasında paylanmışdır.

Layihənin açıqlanması dövrü ƏMSSTQ-ə dair hesabatın layihə variantı və BP Kaspian şirkətinin veb sahifəsinə yüklənən və ETSN-ə göndərilən əlaqədar sənədlər ilə birlikdə 24 yanvar 2013-cü ildə başlamışdır. Onlar ictimaiyyətin baxışı və əks əlaqəsi üçün Bakının müəyyən ictimai yerlərində paylanmışdır (Bölmə 9.7.1). ƏMSSTQ üzrə hesabatın layihə variantı və əlaqədar sənədlərin regionlarda paylanması nəqliyyat daşınma təchizatında problemlərə görə yubanmışdır. Nəticədə, ictimai rəylər üçün vaxt müddəti bu yubanmanı nəzərə almaq və TƏMÖHS-də nəzərdə tutulduğu kimi ictimai rəylər üçün maksimum altmış (60) gün uyğunluğunu təmin etmək məqsədilə 11 aprel tarixinə kimi uzadılmışdır.

9.7.1 *İnformasiyanın Təqdim Olunması*

Məlumatın səmərəli şəkildə təqdim olunmasına və növbəti məsləhətləşmələrə yardım üçün BP aşağıdakıları təmin etmək məqsədi daşıyırdı:

- ƏMSSTQ hesabatı layihəsinin təfərrüatlı olduğunu və nəzərdə tutulan CQBKG layihəsinin üstün və mənfi təsirlərini ədalətli şəkildə əks etdirdiyini
- ƏMSSTQ hesabatı layihəsinin və əlaqədar sənədlərin Azərbaycan və ingilis dillərində təqdim olunduğunu
- QTX-nin və rəyin verilməsi mexanizminin (qeydlərin BP şirkətinə təqdim olunması imkanı yaratmaq üçün) LTMQİC-larda sərbəst şəkildə istifadə olunması imkanını
- Maraqlı tərəflərin ƏMSSTQ hesabatı layihəsinin nəşri barədə məlumatlandırıldığını və onun surətindən necə istifadə edə biləcəkləri və QTX-nin surətlərini necə əldə edə biləcəkləri barədə məlumat verildiyini. CQBK üzrə TƏMÖHS-in tələblərinə müvafiq olaraq, ƏMSSTQ layihəsinin təqdimatı müddəti 60 gün təşkil etmişdir.

Təqdim olunmazdan əvvəl, ƏMSSTQ prosesi, ƏMSSTQ hesabatı layihəsinin (və əlaqədar sənədlərin) mövcudluğu və məsləhətləşmə prosesi barədə məlumat aşağıdakı informasiya agentlikləri vasitəsilə və digər vasitələrlə açıqlanmışdır:

- Tirajı əsas etibarlı ilə CQBKG fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyələrdə/şəhərlərdə yayımlanan regional və milli yerli qəzetlər
- CQBKG layihəsinin elektron poçtunun məlumat bazaları
- İctimai elan lövhələri
- Layihə fəaliyyətlərinin əsas mərkəzləri yaxınlığında seçilmiş yerlərdə ictimai informasiya ekranları
- Bukletlər, prospektlər və plakatlar.

Mətbuata verilən məlumatlara aşağıdakılar daxil olmuşdur:

- Layihənin adı, məqsədləri və həyata keçiriləcəyi yer
- Maraqlı tərəflərin ƏMSSTQ hesabatının layihəsini əldə edə biləcəkləri/oxuya biləcəkləri yerin ünvanı və internet sahifəsi, eləcə də, yazılı qeydlərin göndəriləcəyi yerin adı və ünvanı
- Qeydlərin son təqdim olunma tarixi
- İctimai iclasın keçirilmə vaxtı və yeri.

ƏMSSTQ hesabatının layihəsi (və müşayiətedici sənədlər) maraqlı tərəflərin onları gözdən keçirmələrinə və cavab reaksiyası təmin etmələrinə imkan yaratmaq üçün bəzi əsas ictimai yerlərə təqdim olunmuşdur. Belə yerlərə milli və regional hökumət orqanları, əsas yerlərdəki kitabxanalar (qismən bütün LTMQİC-ların rahat istifadəsi üçün seçilmiş yerlərdə) və ƏMSSTQ məsləhətləşmələrində iştirak etmiş əsas elmi müəssisələrin və QHT-larının ofisləri daxildir. Beləliklə, ƏMSSTQ hesabatının layihəsi, ən azı, aşağıdakı yerlərdə təmin edilmişdir:

Rayonlarda:

- Kürdəmir Olimpiya Mərkəzində yerləşən İctimai İnformasiya Mərkəzi, 2-ci mərtəbə, Kürdəmir rayonu, Bakı prospekti 22, AZ3300
- İctimai İnformasiya Mərkəzi, Yevlax rayonu, Nizami prospekti 4-cü dalan, Bina 2
- İctimai İnformasiya Mərkəzi, Gəncə şəhəri, Şah İsmayıl və Fikrət Əmirov küçələrinin kəsişməsi, "Emon" oteli
- Mərkəzi kitabxana, Ağstafa şəhəri, Heydər Əliyev prospekti 46a
- Gənclər Mərkəzi, Ağstafa şəhəri, Heydər Əliyev parkının ərazisi.

Bakıda:

- M.F. Axundov adına Mərkəzi Dövlət Kitabxanası, Xaqani küçəsi 29
- Milli Elmlər Akademiyasının Elmi Kitabxanası, H. Cavid prospekti 31.
- Arhus Ətraf Mühitə üzrə İnformasiya Mərkəzi, ETSN, B.Ağayev küçəsi 100B
- Beynəlxalq Eko-Enerji Akademiyası, Məmməd Arif küçəsi 5
- Bakı Təhsil İnformasiya Mərkəzi, C.Cabbarlı küçəsi 40, 2-ci mərtəbə
- Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası, Azadlıq prospekti 20
- BP Azərbaycan ofislərinin qəbul şöbələri:
 - BP ofisi, Hyatt Tower 2, İzmir küçəsi 1033, Bakı AZ1065
 - BP ofisi Hyatt Tower 3, İzmir küçəsi 1033, Bakı AZ1065
 - Bayıl, "Villa Petrolea", Neftçilər prospekti 2, Bakı AZ1003
 - Landmark, Biznes Mərkəzi 3, Nizami küçəsi 90 A, Bakı AZ1010.

LTMQİC-lar və digər yerli maraqlı tərəflər üçün (QHT-larının yerli şöbələri kimi) üçün ƏMSSTQ üzrə QTX-nin layihəsinin və ictimaiyyətə çatdırılacaq məlumat vərəqəsinin surətləri, informasiyanın təqdim olunması dövrü ərzində qeydlərin təqdim olunması, əldə edilməsi və nəzərdən keçirilməsinə imkan yaradacaq əks əlaqə formaları ilə birlikdə, boru kəməri marşrutu boyunca yerləşən LTMQİC-lar arasında paylaşılmışdır.

Sonda, ƏMSSTQ hesabatının, QTX-nin və ictimaiyyətə çatdırılacaq məlumat vərəqəsinin layihəsi və digər əlaqədar sənədlər BP Kaspian şirkətinin internet saytında (Azərbaycan və ingilis dilində versiyaları), yerləşdirilmişdir.

9.7.2 *İnformasiyanın Təqdim Olunması barədə Elanlar*

İnformasiyanın təqdim olunması dövrü, milli, regional və bələdiyyə səviyyəsindəki mediada elanlar yerləşdirməklə 24 yanvar 2013-cü ildə başlamışdır (Cədvəl 9-7); buna informasiyanın təqdim olunması dövrü (60 gün), ƏMSSTQ sənədlərinin yerləşdiyi yer, əsas ictimai görüşün tarixi və əks əlaqələrin verilməsi mexanizmlərinə dair məlumatlar daxil idi (baxın Əlavə C1).

Cədvəl 9-7: ƏMSSTQ dair informasiyanın təqdim olunması üzrə Elanlar

Nəşrin adı
Zerkalo
Yeni Azərbaycan
Azərbaycan
525-ci qəzet
Azadlıq
Xalq qəzeti
Yeni Musavat

Elan həmçinin Azərbaycan və ingilis dillərində BP Kaspian şirkətinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

9.7.3 *Əks Əlaqə Mexanizmləri*

ƏMSSTQ-nin layihə variantına dair əks əlaqənin verilməsi üçün maraqlı tərəflərin aşağıdakı mexanizmlərə giriş imkanı olub:

- Əks əlaqə formaları (Azərbaycan və ingilis dillərində) ƏMSSTQ və NTS-nin bütün nüsxələri ilə birlikdə paylanmışdır və bütün LTMQİC-a verilmişdir. Əks əlaqə formaları poçt vasitəsilə BP ofisinin ünvanına və ya informasiyanın təqdim olunması dövründə

icmalara müntəzəm səfərlər edən BP şirkətinin icma ilə əlaqələr üzrə məsul şəxslərinə doldurulmuş formaların verilməsi ilə qaytarıla bilər

- Yazılı cavablar üçün BP ofisinin ünvanı ƏMSSTQ, NTS sənədində, icma vərəqələrində və informasiyanın təqdim olunmasına dair elanlarda verilmişdir
- BP-nin Bakı ofisinin telefon nömrəsi ƏMSSTQ, NTS və icma vərəqələrində verilmişdir
- ƏMSSTQ, NTS və icma vərəqələrinə dair təyin olunan elektron poçt ünvanı verilmişdir
- əks əlaqə formasının elektron versiyaları Azərbaycan və ingilis dillərində BP Kaspian şirkətinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Formalar elektron poçt vasitəsilə doldurula və təqdim oluna bilər
- maraqlı tərəflərin iştirak etməsi və ƏMSSTQ qrupuna birbaşa əks əlaqə verməsinə imkan yaradan beş ictimai görüş keçirilmişdir.

9.7.4 *İnformasiyanın Təqdim Olunması barədə Məsləhətləşmələr - İctimai İclaslar*

TƏMÖHS-ə və milli tələblərə müvafiq olaraq, informasiyanın təqdim olunması üzrə məsləhətləşmələr, bu ƏMSSTQ-nin nəticələrini təqdim etmək (ƏMSSTQ hesabatının layihəsinin təqdim olunması) və ƏMSSTQ hesabatı layihəsinin təqdim olunma müddəti ərzində maraqlı tərəflərdən cavab reaksiyası tələb etmək üçün ictimai iclaslar şəklində keçirilmişdir. Bu məsləhətləşmələr əsasən BP şirkətinin Bakıda və layihə fəaliyyətlərinin əsas sahələrinə yaxın digər yerlərdə, əsasən də Kürdəmir, Gəncə, Ağstafa və Yevlaxda təşkil etdiyi aşağıdakı ictimai iclaslara əsaslanmışdır (Şəkil 9-5).

Şəkil 9-5: ƏMSSTQ üzrə informasiyanın təqdim olunmasına dair ictimai iclas (Gəncə)

İclasın tarixləri və vaxtları aşağıdakı kimi olmuşdur (Cədvəl 9-8).

Cədvəl 9-8: ƏMSSTQ-nə dair informasiyanın Təqdim olunması İclasları

İclasın yeri	Məkan	Tarix	Vaxt
Bakı	Hyatt İclas və Konfrans Mərkəzi	11 mart 2013	1400

İclasın yeri	Məkan	Tarix	Vaxt
	Bakıxanov küçəsi 1		
Kürdəmir	Mədəniyyət Evi Aşıq Əhməd küçəsi 36	12 mart 2013	1400
Yevlax	Təhsil şöbəsi Heydər Əliyev prospekti 66	13 mart 2013	1500
Ağstafa	Mədəniyyət Evi Eyvaz Qələmsəli küçəsi 5	14 mart 2013	1000
Gəncə	Ramada Oteli Nizami küçəsi 237	14 mart 2013	1530

TƏMÖHS-ə əsasən bu iclaslar ictimai rəylərin verilməsi üçün informasiya təqdim olunduqdan sonra 60 gündən gec olmayaraq keçirilmişdir. İclasların vaxtları ictimaiyyət üzvlərinin iştirakına yardım etmək və ETSN-ə əks əlaqə verməyə vaxt vermək üçün seçilmişdir.

BP şirkəti iclaslarda alınan bütün yazılı və ya şifahi rəylərin icra xülasəsini hazırlamışdır. Bunlar yoxlama üçün ETSN-ə təqdim olunmuşdur və BP şirkəti ƏMSSTQ hesabatının yekun versiyasını hazırlayarkən, məsləhətləşmə dövründə digər məsləhətləşmə mexanizmləri vasitəsilə alınan əlavə rəylər ilə birlikdə bu rəyləri nəzərə almışdır.

Məsləhətləşmənin nəticələri və cavablar Əlavə C2-yə daxil edilir.

9.8 Məsləhətləşmənin Nəticələrinin İzlənməsi

Maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə nəticələrinin qeydə alınması və strukturlaşdırılmış şəkildə "saxlanması" məsləhətləşmə nəticələrindən ƏMSSTQ və layihənin işləyib hazırlanması mərhələsinə bütün cəlb olunanların istifadə edə bilmələri üçün vacib tədbirlərdir.

Maraqlı tərəfin məlumat bazası müəyyən edilmişdir və mərkəzi serverdə yerləşir. Məlumatların daxil edilməsini, o cümlədən əsas ƏMSSTQ və Layihə işçi qrupu üzvlərinə məlumatları daxil etmək və artıq məlumat bazasında olan məlumatlara düzəliş etmək hüquqları baxımından icazələrin verilməsini tənzimləmək üçün protokol işləyib hazırlanmışdır.

9.9 ƏMSSTQ-dən sonrakı Məsləhətləşmələr və Maraqlı Tərəflərin Cəlbə

Bəzi məsləhətləşmələr ərzində, nəzərdə tutulan CQBKG Layihəsinin təsdiqlənməsini təxmin edərək, ƏMSSTQ-dən sonrakı hesabat mərhələsi üçün məsləhətləşmə prosedurlarının hazırlanmasına və həyata keçirilməsinə tətbiq olunacaq prinsiplər barədə məsləhət və təlimatlar tələb olunmuşdur. Maraqlı tərəflərin təmin etdiyi təkliflər ƏMSSTQ-dən sonrakı məlumatın açıqlanması prinsipləri barədə tövsiyələrin hazırlanması və əsas maraqlı tərəflərlə, xüsusən də LTMQİC-larla və yerli hökumət nümayəndələri ilə məsləhətləşmələr üçün bir əsas kimi istifadə olunacaq. Bu, əsas maraqlı tərəflərin, o cümlədən bir çox LTMQİC-ların artıq tanış olduqları mövcud və ənənəvi maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə mexanizmlərinə əsaslanacaq.